

บทที่ 2

วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานวินัยนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย
2. การเสริมสร้างวินัย
3. การบริหารงานกิจการนักเรียน
4. การเสริมสร้างวินัยนักเรียน
5. การป้องกันแก้ไขสารเสพติด
6. คณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
7. โครงการถนนเด็กเดิน
8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงประทานไว้ตอนหนึ่งว่า ข้อสังเกตที่ประทับใจของข้าพเจ้าในระหว่างที่อยู่ในประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ ข้อหนึ่งก็คือ ถ้าประเทศไหนประชาชนมีระเบียบวินัยดี ประเทศนั้นก็เจริญและอยู่ในฐานะดี ความเข้าใจในการรักษาระเบียบวินัยนี้แหละย่อมเป็นปัจจัยสังคมหนึ่งที่จะนำประเทศชาติไปสู่ความเจริญวัฒนาถาวร ข้าพเจ้าขอฝากความคิดนี้ไว้กับท่านทั้งหลายด้วย (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 2544 : 32) เช่นเดียวกันกับพระราโชวาทสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาวิทยาลัยครู ณ อาคารใหม่สวนอัมพร วันพฤหัสบดี ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2537 (ภาคเช้า) วันนี้ข้าพเจ้าจะพูดกับท่านเรื่องวินัยกับความรู้ว่าบุคคลมีความรู้ความฉลาดไปใช้ในทางเสื่อมเสีย เช่น ไปแสวงหาผลประโยชน์ที่มีขอบ ท่านทั้งหลายจึงควรอย่างยิ่งที่จะปลูกฝัง บำรุงวินัยในตนเอง ให้งอกงามเท่าเทียมกับวิชาความรู้ จะได้สามารถทำคนทำงาน ได้อย่างบัณฑิตแท้และบรรลุถึงความดีความเจริญในชีวิตครบถ้วนทุกประการ (สำนักพระราชเลขฯ. 2532 : 123)

วนิดา เสวกครุฑทร (2537 : 72) ได้กล่าวถึงแนวคิดและแนวทางในการสร้างวินัยให้นักเรียน สอดคล้องกับพระบรมราโชวาท ดังนี้

ผู้ใหญ่สามารถสร้างวินัยให้แก่เด็กได้ คือ การทำตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก การประพฤติปฏิบัติตน คอยชี้แนะตักเตือนรวมทั้งให้เหตุผลข้อดีข้อเสียของการประพฤติปฏิบัติในเรื่องต่างๆ นอกจากนั้นยังต้องคอยควบคุมเอาจริงเอาจังกับระเบียบข้อบังคับ ตลอดจนปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เสริมสร้างลักษณะนิสัยให้กับนักเรียน ในโอกาสที่เอื้ออำนวย

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างระเบียบวินัย เป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนในประเทศชาติจะต้องร่วมกันปลูกฝังความมีวินัยให้แก่เด็ก เพื่อให้เป็นทรัพยากรบุคคลอันมีคุณค่า นำพาประเทศไปสู่ความเจริญ

การเสริมสร้างวินัย

ความหมายของวินัย

มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยขอนำเสนอพอสังเขป คือ

กรมวิชาการ (2542 : 2) ได้ให้ความหมายว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อให้เห็นแนวทางในการให้บุคคลได้ประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิต เพื่อให้อยู่อย่างราบรื่น

พระสมชาย ฐานวุฒิโต (2545 : 72) พนิส หันนาकिनทร์ (2538 : 150) ได้ให้ความหมายตรงกันว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ คำสั่ง กติกา ตามที่สั่งควางไว้ เพื่อเป็นแบบแผนอันเดียวกัน อันจะนำมาซึ่งความสงบสุข มีความเจริญก้าวหน้ามั่นคงปลอดภัย

ฉัฐพล กล้าหาญ (2540 : 17) และ พูลสวัสดิ์ นาคเสน (2544 : 21) ยังได้กล่าวสอดคล้องกันว่า วินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของสังคม หรือการยินยอมประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของสังคม เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการอยู่ร่วมกันในสังคม

นอกจากนั้น พิสมัย ทินเต (2545 : 10) และ นวรัตน์ วงศ์โสภา (2544 : 12) ได้สรุปความหมายของวินัยตรงกันว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่จะช่วยให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองได้ ไม่ปล่อยใจให้ตนล่องลอยไปตามกระแสแห่งความรู้สึกนึกคิดของตนเอง แต่เป็นการเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

จากความหมายดังที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ เพื่อให้บุคคลได้ปฏิบัติตามที่สังคมกำหนดไว้ เพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนไม่ให้แสดงพฤติกรรมตามความคิดของตนเอง อันจะส่งผลให้ความเป็นระเบียบ ความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรืองในสังคม

ความสำคัญของวินัย

ความสำคัญของวินัย ได้มีผู้กล่าวไว้หลายท่าน พอสรุปสาระได้ดังนี้

เชาว์ มณีนวศ์ (2528. : 168) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยว่า วินัยช่วยให้คนมีระเบียบในตัวเอง ลดความขัดแย้ง เกิดความสามัคคี ดำรงตนอยู่ในสังคม และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ สินีนาฏ สุทธิจินดา (2543 : 35) กล่าวว่า ความสำคัญของวินัยจะช่วยกำหนดทิศทางให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติในทางเดียวกัน เพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม การพัฒนาวินัยในตนเองแก่เด็กหรือเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กหรือเยาวชนให้รู้จักดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง มีเหตุผลสามารถควบคุมและดูแลตนเองได้ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537 : 5-6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยไว้ ดังนี้

1. ด้านครอบครัว สมาชิกในครอบครัว ต้องมีวินัยทั้งภายใน ภายนอก เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีความมั่นคงทางจิตใจ ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว
2. ด้านสังคม เมื่อกลุ่มคนในสังคมมีการรักษาระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกันทำให้สังคมเกิดความสงบ
3. ด้านเศรษฐกิจ การมีวินัยเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ในการดำเนินงานทางธุรกิจ เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญเติบโต ไปอย่างต่อเนื่อง
4. ด้านการเมือง การที่ประชาชนในสังคมไทยมีความเคารพยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่แตกต่างไปจากตนเอง และตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตน สิ่งเหล่านี้เป็นวินัยในตนเองที่สำคัญช่วยให้มีการพัฒนาการเมืองของประเทศเป็นไปได้อย่างง่ายดาย

สำหรับกรมอาชีวศึกษา (ม.ป.ป. : 9) กล่าวถึงความสำคัญของวินัยไว้ว่า นักจิตวิทยาและสังคมวิทยา เชื่อว่าวินัยมีพื้นฐานมาจากวินัยแรกของชีวิต มีการเรียนรู้ระเบียบแบบแผนและการฝึกฝนจากบุคคลและสังคมสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนเกิดการซึมซับ ข้นภายใน ทำให้เกิดพฤติกรรม จริยธรรมและคุณธรรมของตัวเอง

จากความสำคัญของวินัยที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การที่บุคคลมีวินัยในตนเอง เคารพความคิดของผู้อื่น เคารพในกติกาของครอบครัว และสังคมเห็นประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน รู้ผิดรู้ชอบ เกิดการปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่องของสังคม จนเกิดมีพฤติกรรมทาง จริยธรรมและคุณธรรมอันพึงประสงค์

ประเภทของวินัย

กรมวิชาการได้แบ่งความมีวินัยเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. วินัยที่เกิดจากสังคมภายนอก หรือผู้อื่นเป็นผู้ควบคุมให้มีวินัย เป็นการกระทำ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ โดยได้รับการแนะนำชี้แนะ บอกล่าว่ง สั่งหรือข้อบังคับ เพื่อให้ ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเหมาะสมในสังคม การแนะนำบอกกล่าวอย่างมีเหตุผลช่วยให้เกิดการ ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ นำไปสู่ความเคยชินที่มีซึ่งมีพื้นฐานจริยธรรมที่จะนำไปสู่การมีวินัย ในตนเอง เรียกว่า วินัยภายนอก

2. วินัยที่เกิดจากบุคคลผู้นั้นเองเป็นผู้ควบคุมให้เกิดวินัย เป็นการตัดสินใจเลือก กระทำด้วยความสมัครใจของตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความเคยชิน ที่มีความรู้สึกนึกคิด ความ เชื้อหรือจริยธรรมในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เพื่อแก้ปัญหาส่วนรวม ซึ่งจะนำไปสู่การอยู่ ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

ส่วน ศึกษานิเทศน์ วัฒนธาดา (2538 : 8) และธิตินา หลักเพชร (2544 : 9) ได้แบ่ง ประเภทของวินัยไว้ตรงกันว่า วินัยแบ่งได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. วินัยในตนเอง (Self - discipline) หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ปฏิบัติ เพื่อบังคับตนเองให้ปฏิบัติตาม ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเอง แล้วก็จะลดปัญหาในด้านการ ปกครองนักเรียนเป็นอย่างมาก โรงเรียนไม่จำเป็นต้องออกข้อบังคับ ระเบียบ การควบคุมให้ มากมาย และการปกครองก็จะสะดวกสบาย เพราะตนเองจะต้องรู้จักควบคุมพฤติกรรมของ ตนเอง ให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางได้อย่างสุขสบาย รู้จักความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ ตนเองรับผิดชอบ

2. วินัยเพื่อส่วนรวมหรือวินัยสำหรับหมู่คณะ (External Authority Discipline) หมายถึง วินัยที่ออกมาจากอำนาจภายนอก เพื่อบังคับให้ส่วนรวมปฏิบัติตาม ให้ทุกคนสามารถ ปฏิบัติตามได้ เช่น วินัยในการแต่งกาย วินัยในเรื่องการทำความเคารพ ซึ่งมีข้อดีคือ

2.1 สามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน ให้อยู่ในระดับดีและควร ส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

2.2 รู้จักดำเนินงานอย่างได้ผลแก่ส่วนรวม

2.3 สามารถควบคุมตนเองให้เป็นไปตามความต้องการ และข้อตกลงของ
สังคม

2.4 สามารถดำเนินงานเป็นหมู่คณะ โดยมีคณะดำเนินงาน ซึ่ง
คณะกรรมการจะต้องเป็นผู้มีวินัยที่ดี จึงจะทำงานของหมู่คณะได้สำเร็จ

นอกจากนั้น สนั่น สุมิตร (2544 : 11) ได้กล่าวถึงวินัย ว่าแบ่งออกเป็น 3 ประเภท
คือ

1. วินัยทางศาสนา ได้แก่ ระเบียบที่ปฏิบัติตามแนวคิดทางศาสนา
2. วินัยทางโรงเรียน มีจุดประสงค์ในการฝึกอบรมนักเรียน
3. วินัยทางด้านการทำงาน เป็นระเบียบวินัยที่มีจุดประสงค์ในการฝึกและเป็น

กรอบปฏิบัติ

ส่วน พงษ์ หันนาคินทร์ (2531 : 153-155) ได้แบ่งวินัย ออกเป็น 3 ประเภทเช่นกัน
ได้แก่

1. วินัยเชิงขาดแบบทหาร คือ การใช้ความกลัวเป็นเครื่องมือ นักเรียนทำดี
เพราะกลัวถูกลงโทษ วินัยชนิดนี้ตลกับสุภาษิตที่ว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” ซึ่งเมื่อนักเรียน
ทำดีจนเป็นนิสัยแล้ว ต่อไปภายหน้าจะคิดเป็นนิสัยไม่ทำความชั่ว แต่ก็มีผู้ไม่เห็นด้วย โดยอ้างว่า
เป็นการผิดหลักการประชาธิปไตย

2. วินัยแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน แนวคิดนี้
ถือว่า เมื่อนักเรียนได้ทำในสิ่งที่ตนสนใจแล้ว ปัญหาเรื่องวินัยก็ไม่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่
โรงเรียนจะใช้เพื่อแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียน

3. วินัยที่เกิดจากรู้จักความรับผิดชอบ และเกียรติของตนเอง มีจุดมุ่งหมายให้
นักเรียนมีความประพฤติดี โดยพยายามสร้างให้นักเรียนนับถือเกียรติของตน รู้จักรับผิดชอบต่อ
การรักษาเกียรตินั้น

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การแบ่งประเภทวินัยออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1. วินัยในตนเอง เป็นวิธีที่บุคคลจะต้องรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนให้บรรลุ
จุดหมายปลายทาง

2. วินัยต่อส่วนรวม หรือวินัยสำหรับหมู่คณะ เป็นเครื่องมือในการรักษาความ
เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้สมาชิกทุกคนในหมู่คณะได้ปฏิบัติตาม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

เช่นกัน

สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาทางวินัย

มีผู้ศึกษาหาสาเหตุที่ก่อให้เกิดวินัยไว้สอดคล้องกัน ดังนี้ เซาว์ มณีวงศ์ (2528 : 171-174) กล่าวถึง สาเหตุที่นักเรียนขาดวินัยไว้ดังนี้

1. ตัวนักเรียนเอง เช่น ร่างกายผิดปกติ ความพิการ สุขภาพอ่อนแอ ขาดความอบอุ่น ขาดความเอาใจใส่ ตลอดจนสติปัญญาไม่ปกติ เป็นต้น
2. กลุ่มเพื่อนนักเรียน เช่น เพื่อนฝูงชักชวนกันก่อการทะเลาะวิวาท หรือสร้างบรรยากาศตึงเครียดขึ้นในโรงเรียน
3. โรงเรียน เช่น ปัญหาจากครู อาจารย์ อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมไม่ดี กฎระเบียบของโรงเรียน และการบังคับใช้ไม่เคร่งครัด
4. สิ่งแวดล้อมทางครอบครัวและที่อยู่อาศัย เช่น สภาพบ้านเรือน ความสมบูรณ์ของครอบครัว ระดับการศึกษาของสมาชิกของครอบครัว เป็นต้น
5. สภาพสังคม โดยรวมของชุมชนและบ้านเมืองมีสภาพไม่เหมาะสม มีส่วนทำให้นักเรียนพลอยขาดวินัยไปด้วย

ส่วน มาลี จูฑา (2542 : 287-288) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมทุกอย่างต้องมีสาเหตุ การที่นักเรียนประพฤติผิดวินัยนั้น อาจมีสาเหตุมาจากสิ่งต่อไปนี้

1. สภาพเกี่ยวกับตัวนักเรียน นักเรียนอาจมีปัญหาในด้านต่อไปนี้
 - 1.1 สภาพร่างกาย เช่น สุขภาพไม่ดีนั่งหลับในห้องเรียน หิวบ่อยชอบทานอาหารในห้องเรียน อารมณ์หงุดหงิดบ่อย ๆ
 - 1.2 สภาพส่วนตัว อาจจะทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น ตะแคงบอลไปโดยกระจงแตกโดยไม่รู้สึกลึกซึ้ง ชอบทำอะไรตามใจตนเอง เช่น โวยวายในขณะที่เรียนหนังสือ ต้องการแสดงพฤติกรรมเด่นและดัง เช่น แต่งกายผิดระเบียบ ชอบเลียนแบบความประพฤติที่ไม่ดีของผู้อื่น เช่น พูดยาไม่สุภาพ
 - 1.3 สภาพทางจิตใจ เช่น เป็นนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกันหรือทะเลาะกันเป็นประจำ ทำให้นักเรียนสุขภาพจิตเสีย จึงชอบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่เสมอ
2. สภาพสิ่งแวดล้อม นักเรียนอาจมีปัญหาสืบเนื่องมาจากสภาพสิ่งแวดล้อมได้แก่
 - 2.1 สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่ดี เช่น โรงเรียนไม่น่าอยู่แออัดเกินไป อากาศไม่ดีมีสิ่งรบกวนต่าง ๆ ทั้งเสียงและกลิ่น

2.2 เพื่อน ๆ ไม่ดี เช่น นักเรียนถูกเพื่อนๆ รังแก

2.3 สิ่งแวดล้อมนอกโรงเรียน เช่น สภาพการจราจรติดขัดทำให้นักเรียน

มาสาย

3. ครู เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้นักเรียนเกิดปัญหาทางวินัย ได้แก่

3.1 ครูมีบุคลิกไม่ดี พุดจา วางตัว และแต่งกายไม่เหมาะสม

3.2 ครูไม่เตรียมการสอน เข้าห้องเรียนแล้วเริ่มต้นด้วยการดุด่านักเรียน

3.3 ครูขาดความชำนาญในการสอนบุคลิกในการสอนไม่เหมาะสม

สอนน่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ

3.4 ครูไม่ยุติธรรม และมีอคติต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนเสื่อมศรัทธา

3.5 ครูขาดเทคนิคในการสอนที่ดี เช่น สอนไม่เข้าใจ

3.6 ครูขาดเทคนิควิธีการอบรมนักเรียน เช่น ครอบงำนักเรียน โดยไม่ใช้

จิตวิทยา

และกรมสามัญศึกษา (2540 : 1) ได้ระบุสาเหตุของความประพฤติที่เป็นปัญหาทางวินัย อาจแยกออกเป็น 3 ประการ คือ

1. สภาพสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลง และความขัดแย้งเรื่องค่านิยม เทคโนโลยี และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งสภาพเศรษฐกิจที่เกิดการเอาเปรียบและการแข่งขันกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อเยาวชนเป็นอย่างมาก

2. สภาพครอบครัวที่มีปัญหา เช่น สภาพครอบครัวที่มีปัญหาแยกกันอยู่เนื่องจากความจำเป็นด้านอาชีพ ความแตกร้างในครอบครัว การดิ้นรนเพื่อความอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้บิดามารดาไม่มีเวลาที่จะอบรมสั่งสอนลูกหลาน

3. สภาพในโรงเรียน โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอม และพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน แต่เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนมุ่งเน้นเนื้อหาวิชา และการจัดครูเข้าสอนเป็นรายวิชา และครูหนึ่งคนสอนนักเรียนมาก ทำให้ครูรู้จักนักเรียน ไม่ถ่องแท้ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนส่วนใหญ่เป็นไปอย่างผิวเผิน การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนจึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร

ผู้วิจัยได้สรุปว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทางวินัยของนักเรียน ได้แก่

1. สภาพตัวนักเรียนที่ขาดความอบอุ่น พิกัดและสภาพของจิตใจที่อาจได้รับผล

กระทบกระเทือน

2. สภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู การขัดเกลานิสัย ตลอดจนบ้านแตก หรือ บิดามารดาหย่าร้าง
3. สภาพทางสิ่งแวดล้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ดี ชุมชนแออัด หรือระดับ การศึกษาของสมาชิกในครอบครัว
4. สภาพทางสังคม ได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมตะวันตกมากเกินไป หรือเกิด การลอกเลียนแบบ
5. ครูไม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การพูด การแต่งกาย การอบรมนักเรียน การเรียนการสอน เป็นต้น

การบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนและชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดีมีความปกติสุข ไปจนถึงการมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพการมีวินัยในตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาความสามารถความสนใจ และความถนัดเฉพาะของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้า เป็นประโยชน์แก่ตนเองและแก่สังคมให้ได้มากที่สุด

1. ความหมายของกิจการนักเรียน

นักการศึกษาและนักบริหารการศึกษา ได้ให้ความหมายของคำว่า กิจการนักเรียนไว้อย่างหลากหลาย สรุปได้ดังนี้

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2531 : 6) ได้ให้ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียน และชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดีมีความปกติสุขตลอดไปจนถึงการมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ การมีวินัยในตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาความสามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้า เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมให้ได้มากที่สุด

เสริมวิทย์ สุภเมธี (2531 : 2-3) กล่าวว่า การบริการกิจการนักเรียนคือการกระทำทุกอย่างในโรงเรียนเพื่อช่วยพัฒนาให้นักเรียน ได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่โรงเรียนต้องการได้แก่งานที่ช่วยพัฒนานักเรียนทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นพลเมืองดี มีคุณค่าต่อสังคมส่วนรวม และประเทศชาติ

เขาว์ มณีวงษ์ (2528 : 13) การบริหารกิจการนักเรียนในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ กล่าวคือ งานกิจการนักเรียนที่เกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทาง

ราชการหรือนโยบายของรัฐบาล เช่นนี้การรับนักเรียน งานทะเบียนนักเรียน วินัยและการลงโทษอีกลักษณะหนึ่ง คือ การจัดบริการต่าง ๆ เท่าที่โรงเรียนและผู้บริหารจะพึงจัดให้ได้ตามกำลังความสามารถ ได้แก่ งานแนะแนว อาหารกลางวันสุขภาพอนามัย ส่งเสริมวิชาการ สภหรือกรรมการนักเรียน

ถิญโณ สาสรร (2526 : 290) กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การบริการและการนิเทศบรรดากิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันนักเรียน ในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการสอน ในห้องเรียนการบริการกิจการนักเรียนเริ่มตั้งแต่การพิจารณาว่านักเรียนที่เรียกว่า สาม โนนนักเรียน การรับนักเรียนการลงทะเบียนเรียน การแบ่งกลุ่ม แบ่งชั้น กิจกรรมนอกหลักสูตรทั้งหลายที่นักเรียนจัดทำตลอดจนการบริการเพื่อสวัสดิการที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน การบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารการศึกษาโดยตรง ที่จะต้องดำเนินงานทุกอย่างภายในโรงเรียนเพื่อให้กิจการนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการว่าเด็กที่อยู่ในวัยเรียนทุกคนควรมีโอกาสมาเรียนอย่างเสมอภาคและยุติธรรม เพราะการศึกษาช่วยทำให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นพลเมืองดีของชาติ การศึกษาช่วยให้บุคคลมีความรอบรู้และฉลาด มีไหวพริบและและรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ของตนเอง รู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพสังคม การศึกษาช่วยพัฒนาบุคคลให้รู้จักใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิต

พนัส หันนาคินทร์ (2538 : 269) ได้สรุปงานบริหารกิจการนักเรียนออกเป็น 4 อย่างคือ การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน และการบริการอื่น ๆ ที่จัดให้แก่ นักเรียน

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2538 : 132) ได้กล่าวว่า งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนานักบุคคล การจัดภาวะแวดล้อม การพัฒนา กิจกรรม การให้สวัสดิการและบริการแก่นักศึกษา

จากความหมายของการบริหารกิจการนักเรียนที่กล่าวมาสรุปได้ว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการสอนในชั้นเรียนตามปกติ และเป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนทุกคนให้ก้าวหน้า ประสบผลสำเร็จ และมุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน ให้ดำเนินไปด้วยดี อันจะมีผลไปถึงการพัฒนานักบุคลิกภาพและความรู้ ความสามารถ หรือความถนัดเฉพาะตัวของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้า และเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ตัวเขาเอง ทั้งในขณะที่อยู่ในโรงเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปสู่การประกอบอาชีพอีกด้วย

2. ความมุ่งหมายของการบริหารกิจการนักเรียน

กิจการนักเรียน มุ่งเน้นพัฒนานักเรียน นักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เพียบพร้อมด้วยภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน หรือ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม มโนธรรม และจริยธรรม ดังนั้นสถานศึกษาแต่ละแห่งจำเป็นต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียน ไว้เพื่อเป็น แนวปฏิบัติ ของบุคคลผู้รับผิดชอบ ให้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง ในส่วนที่นักการศึกษาได้ เสนอแนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการบริหารกิจการนักเรียน ไว้ดังนี้

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2531 : 13) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการบริหาร กิจการนักเรียน ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เด็กได้สำรวจตนเอง เข้าใจตนเอง ในด้านความต้องการ ความ สนใจและความถนัด ความสามารถ

2. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักเด็กแต่ละคนดีขึ้น และสามารถส่งเสริมความสาม ารถของแต่ละคน ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3. ช่วยให้เด็กได้เพิ่มพูนประสบการณ์และทักษะ

4. ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ และพัฒนาการของเด็ก ได้เต็มที่

5. ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพ ศีลธรรมจรรยา ในการอยู่และทำงานร่วมกันใน โรงเรียน

6. ส่งเสริมการปกครองตนเองตามแนวทางประชาธิปไตย

7. ช่วยให้เด็กได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนและได้รับประโยชน์สูงสุดเท่า เทียมกัน

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2538 : 132) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจการ นักเรียนไว้ว่า

1. เพื่อพัฒนาให้นักเรียน นักศึกษามีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มี ความสัมพันธ์และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

2. เพื่อฝึกให้นักเรียน นักศึกษามีความรับผิดชอบ สามารถปกครอง ตนเอง

3. เพื่อฝึกความคิด และการตัดสินใจของนักเรียน นักศึกษา

4. เพื่อพัฒนาสติปัญญาของนักเรียน นักศึกษา

5. เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษาเพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพในอนาคต และ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6. เพื่อให้นักเรียน นักศกษา รู้จักทักษะทางสังคม รู้จักเสียสละทำงาน
ให้ส่วนรวม

7. เพื่อให้นักเรียน นักศกษา พัฒนาลักษณะนิสัย ความกตัญญู และ
ความกตทท

8. เพื่อให้นักเรียน นักศกษา มีความสามัคคี
จากความมุ่งหมายที่นักการศึกษา ได้กล่าวถึงดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า
กิจการนักเรียนมี จุดมุ่งหมาย เพื่อ

1. พัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน นักศกษา ตามคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของตลาดแรงงาน และของสังคม

2. ช่วยแก้ปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้นแก่นักเรียน นักศกษา

3. ช่วยป้องกันปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้นแก่นักเรียน นักศกษา

3. ขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียน มีขอบข่ายการดำเนินงาน ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ
ของสถาบันการศึกษาอย่างกว้างขวาง นักการศึกษาหลายท่าน ได้กำหนดขอบข่ายการบริหาร
กิจการนักเรียน ไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานกิจการนักเรียน ดังนี้

ถิญโญ สาทร (2526 : 290 - 308) ได้จำแนกขอบข่ายของการบริหารกิจการ
นักเรียน ออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้

1. การจัดทำสำมะโนนักเรียน และการทำนายปริมาณนักเรียน

2. การรับนักเรียน การแบ่งกลุ่ม การเลื่อนชั้น

3. รายงานเกี่ยวกับนักเรียน

4. การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน

5. การบริการแนะแนวนักเรียน

6. การบริการเกี่ยวกับสุขภาพ

7. กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน

ธีรวุฒิ ประทุมพรรัตน์ (2534 : 5) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารกิจการ
นักเรียนนักศึกษา ไว้ดังนี้

1. การรับนักเรียน นักศกษา และการทำทะเบียนนักเรียน นักศกษา

2. การควบคุมความประพฤติ และระเบียบวินัยนักเรียน นักศกษา

3. การจัดกิจกรรมนักเรียน นักศกษา

4. การบริการแนะแนว
5. การจัดบริการอาหารกลางวัน
6. การบริการห้องสมุด
7. การจัดบริการสุขภาพอนามัย

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531 : 14 - 15) ได้สรุปขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนจำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. การปกครองและการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารประกอบด้วยงาน ดังต่อไปนี้

- 1.1 การสำมะโนนักเรียน
- 1.2 การรับนักเรียน
- 1.3 การแบ่งกลุ่ม
- 1.4 การประเมินผลและการเลื่อนชั้น
- 1.5 การรายงานผลการเรียน และพัฒนาการของนักเรียน
- 1.6 การจัดทำระเบียบนักเรียน
- 1.7 ระเบียบวินัย และการรักษาระเบียบวินัย

2. บริการและสวัสดิการต่าง ๆ ประกอบด้วย

- 2.1 บริการแนะแนว
- 2.2 บริการทางวิชาการ
- 2.3 บริการรับส่งนักเรียน
- 2.4 บริการสุขภาพอนามัย
- 2.5 บริการอาหารกลางวัน
- 2.6 บริการสันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ
- 2.7 บริการด้านความปลอดภัย
- 2.8 บริการด้านอื่น ๆ ตามความจำเป็นที่มี

3. กิจกรรมนักเรียน

- 3.1 ชนิดของกิจกรรมนักเรียน
- 3.2 หลักการจัด
- 3.3 คุณค่า
- 3.4 ปัญหา และวิธีแก้

สรุปว่าขอย่างงานกิจการนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนมีคุณภาพ ทั้งด้านความรู้ความสามารถทักษะ และมีคุณลักษณะที่เหมาะสม เช่น มีจริยธรรม คุณธรรม มีระเบียบวินัยที่ดีสอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนและสังคมทั่วไป

4. ประโยชน์ของการจัดกิจการนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา (2541 : 58) กล่าวถึงประโยชน์กิจการนักเรียนในสถานศึกษานั้น มีดังนี้

1. ครูสามารถใช้กิจการนักเรียนเป็นเครื่องมือ ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการรวมกลุ่ม ของนักเรียนไปในทางที่ดี
2. นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง และสามารถนำประสบการณ์เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน
3. ช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตของนักเรียน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
4. ช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
5. ช่วยฝึกนักเรียนให้รู้จักอยู่ร่วมกัน โดยราบรื่น ในสังคมประชาธิปไตย
6. ช่วยให้นักเรียนรู้จักคิด ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้โดยลำพัง
7. ช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักการร่วมมือทำงานในสังคม
8. ช่วยฝึกให้นักเรียนมีระเบียบ วินัย สามัคคี และมีความรักในหมู่คณะ
9. ช่วยฝึกให้นักเรียนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
10. ส่งเสริมความสนใจ ให้เหมาะสมกับลักษณะความแตกต่างของนักเรียนเป็นรายบุคคล
11. ช่วยลดปัญหาการขาดเรียน เพราะถ้าโรงเรียนมีกิจกรรมที่น่าสนใจ นักเรียนจะมีความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียนทุกวัน
12. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน
13. ช่วยสร้างนิสัยที่ดีแก่นักเรียน เช่น กิจกรรมขนนุมน กิจกรรมลูกเสือ
14. ช่วยเสริมสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร ให้สมบูรณ์

ยิ่งขึ้น

การเสริมสร้างวินัยนักเรียน

1. ความหมายของวินัยนักเรียน

การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย นับว่าเป็นสิ่งจำเป็น เพราะวินัยเป็นสิ่งสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคม ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โรงเรียนจึงต้องแนะแนวทางให้นักเรียนสามารถประพฤติตนให้เป็นผู้มีวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีวินัยในตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นยอดปรารถนาของคน นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคำว่าวินัย ดังนี้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (ม.ป.ป. : 73) กล่าวว่า วินัยนักเรียน หมายถึง ความประพฤติของนักเรียน โดยนักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งหรือระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน นอกจากนี้ยังรวมถึงการให้นักเรียนรู้จักควบคุมตนเอง เห็นพ้องกับข้อบังคับที่กำหนดให้เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย อันจะนำมาซึ่งความเสมอภาค และเกิดความสันติสุขแก่สมาชิกในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องวินัย คุณธรรม และจริยธรรม

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2531 : 7) ได้ให้ความหมายของวินัยนักเรียนคือ แนวทางความประพฤติ หรือระเบียบแบบแผนการปฏิบัติตนของนักเรียนอันเป็นที่พึงประสงค์ และเป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับความมุ่งหวังของทาง โรงเรียนและสังคมทั่วไป

พนัส หันนาคินทร์ (2538 : 198) กล่าวว่าระเบียบวินัย หมายถึง การรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบแบบแผนหรือข้อบังคับต่าง ๆ เกิดขึ้น โดยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติคือ นักเรียนที่มองเห็นคุณค่าแล้วว่าการปฏิบัติตนตามกฎข้อบังคับที่โรงเรียนสร้างไว้ และตัวเองเห็นพ้องด้วย นั้นเป็นสิ่งที่ธรรมชาติซึ่งความสงบเรียบร้อยอันจะนำมาซึ่งความสุขและความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคนในสังคมนั้น นักเรียนเห็นชัดว่าการที่ทุกคนทำอะไรตามชอบใจนั้น ในที่สุดจะก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้น สังคมนั้นจะเป็นสังคมป่าเถื่อน ไร้ระเบียบ ไร้ศีลธรรม ระเบียบวินัยจึงเป็นอำนาจที่จะรักษาความเป็นธรรมให้เกิดแก่ทุกคน

อรรรณพ อุ๋นจะนำ (2541 : 18) ได้สรุปไว้ว่า วินัย หมายถึง มาตรการที่สร้างขึ้นเพื่อให้สมาชิกในสังคมต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ที่แต่ละสังคมได้กำหนดไว้ซึ่งอาจเป็นทั้งการส่งเสริมให้กระทำความดีหรือให้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ หรืออาจเป็นการลงโทษเพื่อหักห้ามการกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ หรือเป็นการกระทำไม่ดี เนื่องจากวินัยมักจะเป็นสิ่งที่ควบคุมกัน ไปด้วยระเบียบหรือข้อบังคับ

กรมวิชาการ (2542 : 21) ให้ความหมายของวินัยหมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติในการ ดำรงชีวิตร่วมกันเพื่อให้อยู่อย่างราบรื่น มีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกให้รู้จักปฏิบัติ ตน รู้จักควบคุมตนเอง

รุจิรั ฐัฐาระ และคณะ (ม.ป.ป. : 17) ได้กล่าวไว้ว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึงกติกากฎ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือกฎหมายที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติของคน ในสังคม เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เช่น กฎของลูกเสือ เป็นต้น

จากความหมายของวินัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าวินัย หมายถึง การอยู่ใน ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของสังคม ดังนั้นการส่งเสริมวินัยให้แก่นักเรียน จึงควร ครอบคลุมถึงการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ให้สามารถประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ แบบแผน และข้อบังคับของโรงเรียนและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2. ประเภทของระเบียบวินัย

รุจิรั ฐัฐาระ และคณะ (ม.ป.ป. : 17) ได้แบ่งระเบียบวินัยออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทต่างก็มีแนวทางปฏิบัติแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. ระเบียบวินัยส่วนตัว หมายถึง กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ หรือคติประจำใจ ซึ่งแต่ละคนจะแตกต่างกันออกไป เพราะแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัวไม่เหมือนกัน สิ่งที่ทำให้ วินัยส่วนตัวแตกต่างกันออกไปได้แก่ เพศ วัย ฐานะทางสังคม ระดับการศึกษา หน้าที่การงาน หรือ ความนิยม เช่นนี้การตรงต่อเวลา ไม่ประพฤติผิดคิดเป็นต้น

2. ระเบียบวินัยในหน้าที่ หมายถึง กฎเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับ หน้าที่การงาน เช่น วินัยของครอบครัวที่ทุกคนในบ้านต้องปฏิบัติในฐานะบิดา มารดา ลูกหลานหรือผู้อาศัย วินัยของโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น การแต่งกาย การทำความเคารพ เป็นต้น

3. ระเบียบวินัยทางสังคม ได้แก่ แนวปฏิบัติอันดีที่ทุกคนในสังคมยึดถือ ปฏิบัติเหมือนกัน มีลักษณะเหมือนกับวินัยส่วนตัว และวินัยในหน้าที่แต่วินัยทางสังคมมี ความหมายที่กว้างกว่า ทั้งนี้วินัยทั้งสองเกี่ยวข้องกับกลุ่มเล็กกว่าวินัยทางสังคม ตัวอย่างของ วินัยทางสังคมเช่น มารยาท กฎหมาย จารีตประเพณี หลักปฏิบัติทางศาสนา เป็นต้น

พนัส หันนาคินทร์ (2538 : 200-201) ได้กล่าวถึง วินัยที่ใช้กันอยู่ในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. วินัยเด็ดขาดแบบทหาร (Absolute Authority) ความคิดประเภทนี้ถือว่านักเรียนยังเป็นเด็ก ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ดังนั้นจึงต้องให้เป็นไปตามคำสั่งและระเบียบที่ครูในโรงเรียนวางเอาไว้ ใครละเมิดย่อมจะได้รับโทษ กล่าวโดยย่อว่าวินัยแบบนี้คือการใช้ความกลัวเป็นเครื่องมือนักเรียนทำดีเพราะกลัวถูกลงโทษ วินัยแบบนี้ตรงกับภาษิตว่า “ รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี ” นักเรียนกลายเป็นเครื่องจักรที่ทำตามแบบแผนโดยไม่ต้องคิด

2. วินัยแบบคำนึงงานให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน แนวความคิดนี้ถือว่าเมื่อนักเรียนได้กระทำในสิ่งที่ตัวสนใจแล้วปัญหาเรื่องวินัยก็ไม่เกิด เช่นนักเรียนชอบเดินลัดสนามถึงโรงเรียนประกาศห้ามแต่ก็มีการฝ่าฝืน แต่ถ้าครูจัดทำทางถาวรให้และทำให้สนามเสียหายน้อยที่สุด วิธีนี้ปัญหาทางวินัยก็ไม่เกิด

3. วินัยที่เกิดจากการรู้จักความรับผิดชอบ รู้จักเกียรติของตนเอง จมูกงูหมาบของวินัย คือ การให้นักเรียนมีความประพฤติดี นับถือเกียรติของตนเอง ถ้าเรานับถือเราเป็นคนดี เราก็จะไม่ทำในสิ่งที่เสียหายต่อเกียรติยศของตนเองและชื่อเสียง คุณค่าเพราะเกิดจากความรับผิดชอบและเกียรติของตนเองและสังคม สถานศึกษาจะช่วยให้เกิดวินัยได้โดยการหาวิธีการก่อให้เกิดความรักนับถือและการรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง

3. ประเภทของวินัยนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา

3.1 วินัยทั่วไป

ข้อ 1 นักเรียนต้องรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย จะต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ข้อ 2 นักเรียนต้องสนับสุนนนโยบายของโรงเรียน ตั้งใจเล่าเรียนทั้งปฏิบัติตามระเบียบวินัย และมติของครู- อาจารย์ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าแก่ตนเองหรือแก่โรงเรียนด้วยความซื่อสัตย์ วิริยะ

ข้อ 3 นักเรียนต้องปฏิบัติตามคำสั่งของครู อาจารย์และโรงเรียนซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการห้ามมิให้ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง

ข้อ 4 นักเรียนต้องไม่แจ้งเท็จต่อครู อาจารย์และผู้บริหาร การปกปิดข้อความซึ่งควรต้องบอกถือว่าเป็นการแจ้งเท็จด้วย

ข้อ 5 นักเรียนต้องรักษาเวลาในการเล่าเรียน ไม่มาโรงเรียนสาย ไม่หลบหนีการเข้าแถว และหนีโรงเรียน

ข้อ 6 นักเรียนต้องรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียน นั่งเรียนในลักษณะเรียบร้อยไม่พูดคุยหรือกระทำการใด ๆ เป็นที่รบกวนหรือก่อกวนหรือก่อความรำคาญแก่ผู้อื่น

ข้อ 7 นักเรียนต้องประพฤติตนให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียนดังต่อไปนี้

7.1 ไม่สูบบุหรี่

7.2 ไม่สวมลวม กระเช้าเข้าเหย่เพศตรงข้าม

7.3 ไม่เที่ยวกลางคืนเป็นเนือง นิจ

7.4 ไม่นำภาพหรือหนังสือลามกอนาจารมาโรงเรียน

7.5 ไม่ส่งเสียงดัง ร้องรำทำเพลงในที่สาธารณะ หรือบริเวณโรงเรียน

โดยไม่มีเหตุผลอันควร

7.6 ไม่จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ระหว่างเพื่อนฝูง โดยผู้ปกครองไม่รู้ไม่เห็น

ด้วย

7.7 ไม่เข้าไปในสถานบริการหรือที่ซึ่งลักษณะคล้ายคลึงกับสถานการ

พนันเช่น บาร์ ในคัลลิ่ง เป็นต้น เว้นแต่มีบ้านพักอาศัยในบริเวณนั้น

ข้อ 8 นักเรียนต้องช่วยกันรักษาทรัพย์สินสมบัติของ โรงเรียนและสาธารณ

สมบัติของแผ่นดิน ไม่ควรทำให้สกปรกหรือชำ โคลเสียหาย

ข้อ 9 นักเรียนต้องเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา ผู้ปกครอง

และครู -อาจารย์ ไม่แสดงอาการกระด้างกระเดื่อง หรือแสดงกิริยาไม่สุภาพทั้งต่อหน้าและ
ลับหลังบุคคลดังกล่าว

ข้อ 10 นักเรียนต้องไม่กล่าววาจา หรือแสดงกิริยาที่เป็นชนวนที่ก่อให้เกิด

ความเกลียดชังหรือทะเลาะวิวาท ดังต่อไปนี้

10.1 กล่าวคำหยาบ หรือไม่สุภาพต่อคนอื่น

10.2 กล่าวคำประชด เสียดสี ล้อเลียนคนอื่น

10.3 กล่าวคำดูถูก หรือหมิ่นประมาทผู้อื่น

ข้อ 11 นักเรียนต้องช่วยเหลืองานของ โรงเรียนตามที่ได้รับมอบหมายจาก

โรงเรียนหรือครู -อาจารย์

ข้อ 12 นักเรียนต้องทำการบ้านตามที่ครู -อาจารย์มอบหมายให้แล้วเสร็จ

ตามเวลาที่กำหนด

3.2 ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ 1 นักเรียนประพฤติตนให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของโรงเรียน

ข้อ 2 นักเรียนขาดจั้งน หลีกเลียง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของโรงเรียน หรือครู -

อาจารย์

จนเกิดความเสียหายแก่ทางโรงเรียน

ข้อ 3 นักเรียนแจ้งที่จดต่อครู -อาจารย์ หรือผู้บริหาร และเพราะเหตุจากการแจ้งนั้นทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางโรงเรียน

ข้อ 4 นักเรียนสูบบุหรี่ในเครื่องแบบนักเรียน ให้ปรากฏในที่สาธารณะ

ข้อ 5 นักเรียนแต่งกายในเครื่องแบบนักเรียนไม่เรียบร้อยหรือประพฤตินไม่เรียบร้อยขณะอยู่ในเครื่องแบบนักเรียน ให้ปรากฏในที่สาธารณะจนก่อให้เกิดความเสียหายชื่อเสียงเกียรติคุณของโรงเรียน

ข้อ 6 นักเรียนทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้บุบสลายใช้การไม่ได้

ข้อ 7 นักเรียนประพฤตินต่อบิดามารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

7.1 กล่าวคำหยาบคายหมิ่นประมาท ก้าวร้าวต่อบิดามารดา หรือครู อาจารย์

7.2 ทำร้ายร่างกาย หรือแสดงท่าทีที่จะทำร้ายบิดามารดา ผู้ปกครองหรือครู อาจารย์

7.3 หลบหนี ขัดขืน เมื่อครู อาจารย์ลงโทษตามระเบียบโรงเรียน

ข้อ 8 นักเรียนทะเลาะวิวาทต่อสู้กัน โดยใช้อาวุธหรือไม่ก็ตาม เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเว้นแต่เป็นการป้องกันตัว

ข้อ 9 นักเรียนทำร้ายผู้อื่นบาดเจ็บ

ข้อ 10 นักเรียนประพฤตินชั่วโดยกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

10.1 คืบเครื่องคองของมา หรือสิ่งเสพติดให้โทษอย่างอื่นรวมทั้งมีอุปกรณ์ที่ใช้เสพติดให้โทษไว้ในครอบครอง

10.2 นำสิ่งเสพติดให้โทษมาเผยแพร่ซื้อขาย

10.3 เล่นการพนัน

10.4 คบขู้สาว

10.5 บ่อนทำลายความสามัคคีทั้งในและนอกโรงเรียน

10.6 ลักทรัพย์สิ่งของผู้อื่น

10.7 มีอาวุธไว้ในครอบครอง

10.8 มีวัตถุระเบิดไว้ในครอบครอง

ข้อ 11 นักเรียนกระทำผิดอาญา เป็นความผิดร้ายแรง

สรุปได้ว่า วินัยมีความจำเป็นที่ต้องนำมาใช้กับสถานศึกษา และการเลือกวินัยแบบต่าง ๆ มาใช้ควรเลือกให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์การผิดเด็กนักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยโดยการรู้จักควบคุมตนเองได้ ถือว่าเป็นการดีที่สุด

4. หลักการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยนักเรียน

การดำเนินงานด้านวินัยนักเรียน เป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความละเอียดอ่อน และจะต้องดำเนินการให้รัดกุมอย่างมาก อาจยึดหลักการดังต่อไปนี้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2537 : 26-27)

1. หลักการป้องกัน (Prevention) หลักการข้อนี้เพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดการประพฤติผิดวินัยขึ้น มีแนวคิดเชื่อพื้นฐานว่า “การป้องกันดีกว่าการแก้ไขเยียวยา” โดยดำเนินการป้องกันด้วยวิธีการหลาย ๆ อย่าง

2. หลักการควบคุม (Control) หลักการนี้ เพื่อควบคุมให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน โดยดำเนินการควบคุมดูแล หรือจูงใจให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามดังที่กำหนดไว้

3. หลักการแก้ไข (Correction) หลักการข้อนี้เพื่อแก้ไขปรับปรุงการประพฤติผิดวินัยนักเรียน ดำเนินการ โดยการลงโทษ หรือแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมตามความเหมาะสม

4. หลักการพัฒนาและส่งเสริม (Development) หลักการข้อนี้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้มากขึ้น ให้นักเรียนประพฤติดียิ่งขึ้นและมากขึ้น โดยโรงเรียนจัดสภาพสิ่งแวดล้อมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนา และการส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์

5. สาเหตุที่นักเรียนขาดวินัย

การขาดวินัยของนักเรียน จากการศึกษาค้นคว้าและวิจัยของ (เชาว์ มณีวงษ์. 2528 : 170- 174) พบสาเหตุที่นักเรียนขาดวินัย ดังต่อไปนี้

1. สาเหตุอันเกิดจากทางบ้านที่เด็กอาศัยอยู่ เช่น พ่อแม่ยากจน พ่อแม่รักลูกมากเกินไปครอบครัวยุติธรรม ทางบ้านที่มีภูมิหลัง ไม่ดี สังคมรอบ ๆ บ้านไม่ดี เป็นต้น

2. สาเหตุอันเกิดจากโรงเรียน เช่น ปัญหาจากครู-อาจารย์ อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมไม่ดี นักเรียนในโรงเรียนมีจำนวนมากเกินไป เป็นต้น

3. สาเหตุอันเกิดจากกลุ่มเพื่อนนักเรียน เช่น เพื่อนฝูงชักชวนกันก่อการวิวาทหรือสร้างบรรยากาศตึงเครียดเกิดขึ้นในโรงเรียน

4. สาเหตุจากตัวนักเรียนเอง เช่น ร่างกายผิดปกติ ความพิการ สุขภาพอ่อนแอขาดความอบอุ่น ขาดการเอาใจใส่ ตลอดจนสติปัญญาไม่ดี เป็นต้น

5. สาเหตุอันเกิดจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยส่วนรวมของบ้านเมืองอยู่ในสภาพไม่ดี ก็มีสาเหตุทำให้ นักเรียนพลอยไม่ดี ขาดวินัย ไปด้วย

วิทยุ โทร (2526 : 300) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนขาดระเบียบวินัยที่สำคัญมี 5 เรื่อง คือ

1. สาเหตุจากตัวนักเรียนเอง เช่น ความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ ความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ การสอบตก และการขาดความรู้สึกรับผิดชอบในโรงเรียน

2. สาเหตุจากกลุ่มเพื่อนของนักเรียน เช่น เพื่อนฝูงชักชวนก่อทะเลาะวิวาทหรือสร้างบรรยากาศตึงเครียดให้เกิดขึ้นในโรงเรียน

3. สาเหตุจากครู - อาจารย์ เช่น ทักษะคติของครูที่มีต่อนักเรียนซึ่งเป็นไปในทางที่ไม่ดีตลอดเวลากลับเป็นเหตุให้นักเรียนไม่มีความสุขในโรงเรียน วิธีการสอนของครูไม่ดีนักเรียนไม่เข้าใจในวิชาที่สอน ความแตกแยกในหมู่ครู - อาจารย์ ก็อาจเป็นเหตุให้นักเรียนไม่เคารพระเบียบวินัย ของ โรงเรียน

4. สาเหตุจากที่บ้านและสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่ สังคมรอบ ๆ บ้านไม่ดีครอบครัวแตกแยก

5. สาเหตุจากสภาพสังคม โดยส่วนรวมของบ้านเมือง ซึ่งไม่ดีส่วนมาก ก็เป็นเหตุให้นักเรียนขาดระเบียบวินัย

6. แนวทางการเสริมสร้างวินัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 21) ให้แนวคิดในการเสริมสร้างวินัยไว้ 5 ประการ คือ

1. การทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชิน โดยให้บุคคลรู้เห็นและปฏิบัติพฤติกรรมที่ดีเพื่อเป็นพื้นฐานและปฏิบัติต่อเนื่องจากเกิดเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดี

2. การใช้วัฒนธรรมในสังคม เป็นแนวปฏิบัติผสมผสานกับหลักการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน เช่นนี้การทำความเคารพด้วยการไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่เด็กทำได้โดยง่ายแต่การเข้าแถวไม่ใช้วัฒนธรรมไทย เด็กไม่เห็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอ ดังเช่น การไหว้ของไทยคั้งนั้น การไหว้จึงง่ายต่อการปฏิบัติมากกว่าการเข้าแถว

3. การใช้องค์รวมเป็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจพฤติกรรม และสติปัญญา ซึ่งเป็นหลักการทางการศึกษา และหลักการพัฒนาจริยธรรม คือ มีความเข้าใจในความสำคัญ

ของสิ่งที่จะกระทำมีความพอใจ และยอมรับในสิ่งที่จะกระทำ ย่อมนำไปสู่ความพร้อมในการกระทำ

4. การใช้แรงหนุนสภาพจิต เป็นการตั้งความมุ่งมั่นหรืออุดมการณ์และพยายามปฏิบัติตามเป้าหมายที่มุ่งเน้นไว้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบแม้ความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติหากใช้มากเกินไป จะกลายเป็นดูถูกดูหมิ่นผู้อื่น อันจะเกิดจากการเปรียบเทียบและพึ่งพาคำลึงใจจากภายนอก

5. การใช้กฎเกณฑ์บังคับ เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดวินัยได้ชั่วระยะหนึ่ง เมื่อไม่มีผู้ใดควบคุมวินัยก็จะหายไป จึงเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง

วนิดา เสวกดรุธทร (2537 : 72) ได้ให้แนวคิดและแนวทาง ในการสร้างวินัยให้แก่นักเรียนไว้ดังนี้

1. ผู้ใหญ่สามารถสร้างวินัยให้กับเด็กได้ คือ การทำตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ประพฤติปฏิบัติตน คอยชี้แนะ ตักเตือนรวมทั้งให้เหตุผลข้อดีข้อเสียของการประพฤติปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ

2. ชั้นเรียนกับการเสริมสร้างวินัย ซึ่งในการกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนครูต้องควบคุมเอาจริงกับระเบียบข้อบังคับ ถ้าทำผิดลงโทษและทำอย่างต่อเนื่อง

3. กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมสร้างวินัย ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูประจำชั้นมีความใกล้ชิดเด็กมากจึงเหมาะสมจะช่วยปลูกฝัง และสร้างวินัยให้กับเด็กในหลายโอกาสที่อำนวยให้ โดยเฉพาะตอนเช้าหลังการเคารพธงชาติ ซึ่งโรงเรียนส่วนมากมี การจัดกิจกรรมโฮมรูมซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ การปรับตัว ตลอดจนการฝึกทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และกิจกรรมต่าง ๆ ควรวางโครงการอย่างมีจุดประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนรวมทั้งมีการประเมินผล

7. การสร้างวินัยในโรงเรียน

วินัยในโรงเรียน หมายถึง การรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ เกิดขึ้น โดยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติคือนักเรียนที่ได้มองเห็นคุณค่าว่าการปฏิบัติตนตามกฎ ข้อบังคับที่โรงเรียนสร้างขึ้นไว้ และตนเองก็เห็นพ้องด้วยกัน เป็นสิ่งที่จะดำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย อันจะนำมาซึ่งความสุข และความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคนในสังคมนั้น

อรรถพร อุ้นจะนำ (2541 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า วินัยในโรงเรียนควรมีลักษณะ ดังนี้คือ

1. การทำดีของนักเรียนเป็นไปเพราะคนเห็นดีเห็นงามที่จะ ได้จากการ

กระทำดี ไม่ใช่เพราะอำนาจภายนอกคอยบังคับ ให้กระทำที่การเชื่อฟัง และระเบียบเกิดขึ้นจากการเข้าใจเหตุผลของการกระทำตามระเบียบ ไม่ใช่กลัวอำนาจของบุคคลอื่นที่ออกระเบียบนั้น จุดหมายปลายทางของวินัยในโรงเรียนคือ ต้องการให้รู้จักควบคุมตนเอง

2. การออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตาม ได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่าจะเป็นส่วนช่วยให้นักเรียนประพฤติดี ไม่ใช่ออกมาเพื่อเหตุผลส่วนตัวของผู้มีอำนาจที่จะออกคำสั่งนั้น

3. การปฏิบัติต่อหน้าผู้กระทำผิดเป็นไปตามลักษณะพื้นฐานส่วนตัวของผู้กระทำผิดเป็นราย ๆ ไป

4. กิจกรรมทั้งหลายของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นส่วนให้นักเรียนได้สร้างความเจริญ ไปในวิถีทางอันเป็นที่ยอมรับกันในสังคม

8. วิธีเสริมสร้างวินัย

วิธีที่จะสนับสนุนหรือส่งเสริมให้เด็กรู้จักการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง หรือการช่วยสร้างความรับผิดชอบที่ดีให้แก่เด็ก เป็นสิ่งที่จำเป็นมากในการอบรมเด็กในสังคม ปัจจุบันอาจทำได้หลายวิธีด้วยกัน ทั้งที่บ้านและโรงเรียน คือ

1. พ่อแม่จะต้องสร้างสัมพันธภาพอันดีกับลูกของตน ไม่ควรจะบังคับขู่เข็ญให้เด็กทำตามกฎบังคับที่วางไว้ หรือปล่อยปะละเลยเด็กจนเกินไป การให้เด็กทำอะไรสักอย่างหนึ่งควรจะให้คำแนะนำ และชี้แจงแต่โดยดี เพื่อจะช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งที่ให้ทำนั้นอย่างแจ่มแจ้ง

2. พ่อแม่จะต้องยอมให้เด็กมีอิสระในการพัฒนาตนเอง ไม่ควรจัดจกควบคุมเด็กอยู่ตลอดเวลา ควรให้โอกาสแก่เด็กที่จะออกไปเล่นหรือเข้าสังคมกับเพื่อน ๆ บ้าง เพื่อเขาจะได้รู้จักอยู่ร่วมกับเด็กอื่น ๆ รู้จักการเป็นผู้ให้และผู้รับ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติของเด็กด้วย

3. จงพยายามศึกษาเด็กว่า มีความสามารถทำอะไร ได้บ้าง และพยายามส่งเสริมให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ที่เขาสามารถทำได้ ไม่ควรมอบความรับผิดชอบให้แก่เด็กจนเกินกำลังของเด็ก

4. ช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่ควรกระทำ

5. ต้องรู้จักอธิบายคำถามต่าง ๆ ที่เด็กสนใจ และมีความเต็มใจที่จะอภิปรายปัญหาหรือรับฟังเหตุผลต่าง ๆ ของเด็ก และนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาพิจารณาอีกครั้ง

6. จงมีความนับถือในตัวเด็ก อย่างบังคับเขาจนเกินไป ควรปล่อยให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ้าง

7. ควรยกย่องหรือให้ คำชมเชยเด็กใน โอกาสอันควรเพื่อเป็นการส่งเสริมกำลังใจและแสดงความพอใจต่อการกระทำของเด็ก

8. จงเป็นคนมีเหตุผล และสามารถอธิบายเหตุผลต่าง ๆ ให้เด็กเกิดความเข้าใจก่อนที่จะให้เด็กเชื่อฟังและกระทำตาม

9. จงเป็นคนคงเส้นคงวา อย่าแสดงอาการวันนี้ดีพรุ่งนี้ร้าย หรือวันนี้สั่งให้ทำอย่างนี้แต่พรุ่งนี้ให้ทำอีกอย่างหนึ่ง

10. อย่าทำการลงโทษเด็กเมื่อเวลาโกรธ

11. ควรยกบุคคลที่มีระเบียบวินัยดีมาให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง

12. การให้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จะต้องให้ในเวลาที่เหมาะสม

13. การทำโทษเด็กเมื่อทำผิด ควรจะเป็นการสั่งสอน ไม่ควรทำอย่างดุร้าย

รุนแรง

14. การทำโทษควรจะทำอย่างคงเส้นคงวาและทันทีทันใดเพื่อเด็กจะได้รู้ว่าทำไมเขาจึงถูกลงโทษ

15. ควรจะเข้าใจว่า ไม่มีใครในโลกนี้ที่จะสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ตามกฎที่ตั้งขึ้น แต่ควรจะสอนให้รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์และการใช้อำนาจ เพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพอันสมบูรณ์ พ่อแม่ผู้ใหญ่หรือครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูและวางสอนเด็ก ควรจะพยายามหาทางส่งเสริมให้เด็กรู้จักควบคุมตนเอง รู้จักตัดสินใจด้วยตนเองอย่างดีที่สุด ต้องไม่ลืมว่าระเบียบวินัยเป็นส่วนช่วยเด็กให้เรียนรู้ในสิ่งที่ซึ่งจะทำให้ชีวิตเขาสมบูรณ์ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมเด็กจะสะสมระเบียบวินัยและสังคมคตินี้ทีละน้อย ๆ จนเข้าใจความหมายได้ช่วยพลังความคิดที่เจริญงอกงามขึ้น อันจะทำให้เขาเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสามารถและช่วยตัวเองได้ในที่สุดจากความสำคัญของระเบียบวินัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า วินัยเป็นผลดีต่อความเจริญของประเทศชาติ วินัยยังมีความสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมส่งเสริมให้คนในสังคมมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และเป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็น ประชาธิปไตย

9. ประโยชน์ของความมีระเบียบวินัย

พนัก หันนาคินท์ (2542 : 38) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของระเบียบวินัยดังนี้

1. ทำให้ป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในชีวิต

2. ทำให้ได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากบุคคลอื่น
3. ทำให้สังคมสงบสุข เพราะทุกคนปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน
4. ทำให้บุคคลที่มีระเบียบวินัยดี สามารถเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปสู่ทางที่ดี

ได้ง่าย

ธรรมพ อุ๋นจะนำ (2541 :25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของระเบียบวินัย ดังนี้

1. ช่วยสร้างและรักษาสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของนักเรียนและความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ถ้าขาดวินัยในห้องเรียน และนักเรียนไม่อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน การดำเนินงานในห้องเรียนจะเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น ในที่สุดผลเสียจะเกิดแก่ตัวนักเรียน เช่น ห้องเรียนที่ไม่มีระเบียบ นักเรียนก็อยากทำอะไรก็ทำไปตามใจชอบ การเรียนของตนเองและเพิ่มขึ้นก็ต้องชะงักลง

2. วินัยเป็นเครื่องเตรียมตัวนักเรียนสำหรับการดำรงชีวิตในภายหลัง เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและสมาชิกภายในครอบครัว การช่วยกันและร่วมมือกันในการแก้ปัญหาสังคม เช่น ปัญหาจราจร ปัญหาการรักษาระบบนิเวศวิทยา ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า และปัญหาการเสียดายอาหาร ตลอดจนการสร้างวินัยสำหรับหมู่คณะเพื่อรองรับกับสังคมใหม่ที่เรียกว่า “นิคส์” (NICS) การมีวินัยในโรงเรียนเป็นการสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (sense of Responsibility) และรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ ของตนเองจะนำผลมาสู่ตนเองและคณะของตนในอนาคต

3. วินัยเป็นเครื่องปลูกฝังการรู้จักควบคุมบังคับใจตัวเองไปที่ละน้อย โรงเรียนมีหน้าที่ปลูกฝัง อบรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย (Democratic Society) โรงเรียนจะต้องกระทำอยู่ตลอดเวลาและสม่ำเสมอด้วยการมอบหมายหน้าที่ให้ทำ และให้ควบคุมตัวเองให้ปฏิบัติหน้าที่นั้นให้ดีที่สุดตามกำลังและความสามารถของแต่ละคนซึ่งมีอยู่ต่าง ๆ กัน โรงเรียนต้องฝึกและอบรมชี้แจงให้นักเรียนเห็น คุณค่าของความดีความงาม และความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนในทางที่ชอบ จนเป็นนิสัย (Habit) มีลักษณะนิสัย (Character) ที่จะนำความเจริญมาสู่ตนเองและสังคม ทั้งนี้ นักเรียนจะต้องรู้จักนำตนเองให้ประพฤติและปฏิบัติการทำงานในทางที่ถูกที่ควร

10. กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน

การเสริมสร้างวินัยนักเรียน เป็นการกำหนดแนวปฏิบัติของโรงเรียน โดยที่ให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนด และเผยแพร่ให้เข้าใจแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าและถือปฏิบัติตามขอบข่ายในแต่ละด้านดังนี้

10.1 วินัยด้านการตรงต่อเวลา นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 60) ได้ให้ความหมาย การตรงต่อเวลา ว่า หมายถึงการทำงาน หรือการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างสำเร็จตามกำหนดเวลา

วินัย พัฒนารัฐ และคณะ (ม.ป.ป. : 16) ได้สรุปว่า การตรงต่อเวลา หมายถึงการทำงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงตามเวลาหรือให้ทันตามเวลาที่กำหนด การฝึกให้ตรงเวลาเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างควมมีระเบียบวินัย

สรุปได้ว่า การตรงต่อเวลา เป็นการทำกิจกรรมใด ๆ ที่ต้องมีการวางแผน และให้เสร็จตามกำหนดเวลาซึ่งถือว่าเวลาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด เมื่อเวลาผ่านไปไปแล้วเราไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ ดังนั้นเราต้องบริหารเวลาให้คุ้มค่าที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ถ้าหากปล่อยเวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ไม่เกิดประโยชน์อะไรขึ้นมาเลยก็จะเสียโอกาสในภายหลัง การที่จะมีความสุขที่สุดในชีวิต คือการรู้จักการจัดการและมีการวางแผนการใช้เวลาในการทำกิจกรรมใด ๆ ให้ถูกต้องและพยายามทำให้เสร็จสิ้นตามกำหนดเวลา และเป็นไปตามเป้าหมาย ที่ได้วางเอาไว้ทำให้ชีวิตมีความสุขตลอดจนอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสังคมได้ด้วยดี

แนวทางในการปฏิบัติตนให้ตรงต่อเวลา

พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 61) ได้ให้แนวทางการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. เมื่อได้รับมอบหมายงานหรือหน้าที่ให้รับผิดชอบต้องรีบดำเนินการทันที

2. เมื่อนักกับใครต้องไปพบตามเวลาและสถานที่ที่นัดหมาย พยายามอย่าผัดนัดถ้าไปตามเวลาที่นัดหมายไม่ได้ หรืออาจล่าช้า ต้องรีบแจ้งให้ทราบล่วงหน้าทันที

3. เมื่ออยู่ที่บ้านตื่นนอนตอนเช้าให้ทันเวลา

4. เมื่ออยู่ที่โรงเรียนต้องเข้าเรียนตามเวลาที่กำหนด เพื่อจะได้ความรู้เต็มที่

5. เมื่อมีอุปสรรคในขณะที่ปฏิบัติงานต้องไม่เกิดความท้อแท้ในการทำงาน ต้องหยุดชะงัก แต่ต้องเร่งแก้ไขเพื่อให้งานสำเร็จ ได้ตรงตามกำหนดเวลา

ประโยชน์ของการตรงต่อเวลา

รุจิร ภู่อาระ และคณะ (ม.ป.ป. : 31) กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติตนเป็นคนตรงต่อเวลาทำให้ได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้การดำเนินงานสำเร็จลงตามหลายกำหนดการ ไม่ล่าช้า

2. ได้รับการยกย่องเป็นบุคคลที่มีเกียรติเนื่องจากไม่ทำให้งานหรือผู้อื่นเสียหาย

3. อาจได้รับมอบหมายงานที่สำคัญบางอย่างให้ทำเพิ่มขึ้น เพราะได้รับการไว้วางใจว่าเป็นคนตรงต่อเวลา

4. มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เพราะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ มีมิตรมากอยากคบหาสมาคมและอยากร่วมทำงานด้วย

โทษของการ ไม่ตรงต่อเวลา

วินัย พัฒนารัฐ และคณะ (ม.ป.ป. : 16) ได้สรุปไว้ว่า การเป็นคนไม่ตรงเวลาทำให้เกิดผลเสีย ดังนี้

1. จะทำให้งานล่าช้า
2. ไม่ได้รับความไว้วางใจจากบุคคลทั่วไป
3. ขาดความพร้อมเพียงในหมู่คณะ
4. ถูกตำหนิจากบุคคลอื่นได้

10.2 วินัยด้านความสะอาด

ความสะอาด เป็นการปฏิบัติเพื่อดูแล บำรุงรักษาสถานที่ทำงาน อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้พร้อมในการปฏิบัติงานเพื่อจัดของที่ไม่จำเป็นออก และจับของที่จำเป็นให้เกิดความสะดวกในการใช้ให้ทำความสะอาดบริเวณต่างๆ ที่ตนเองรับผิดชอบ และรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

กรมวิชาการ (2542 : 21) ได้กล่าวถึงความสะอาดว่า ความสะอาดมีอยู่ 3 ทาง คือ สะอาดกาย สะอาดวาจา สะอาดใจ ซึ่งหมายความว่าความดีงามหรือความไม่ทุจริตทางกาย วาจา ใจ และสะอาดภายนอก ได้แก่ ความสะอาดของร่างกาย เครื่องใช้ บ้านเรือน และความเป็นอยู่ สะอาดภายใน ได้แก่ ความสะอาดในจิตใจ

วณิชชา เพชรสุวรรณ (ม.ป.ป. : 8- 13) ได้สรุปการรักษาความสะอาด ทั้งที่บ้านและโรงเรียน ดังนี้

บ้านเป็นสถานที่ที่เราอาศัย พักผ่อนหลับนอน ให้ความปลอดภัยและสร้างความสบายทั้งกายและใจให้ทุกคนในครอบครัว ฉะนั้นจึงจำเป็นจะต้องรู้จักทำความสะอาดในส่วนประกอบต่าง ๆ ในบ้าน รวมถึงวัสดุเครื่องใช้ให้มองคลุสสวยงาม และคงอยู่ในสภาพดี ตลอดเวลา การทำความสะอาดจะทำได้ตามลักษณะ และความเหมาะสม ดังนี้

1. บริเวณบ้านควรเก็บกวาด ขยะมูลฝอย ลงในถังขยะให้เป็นที่

2. ควรมีที่รับรองขยะมูลฝอย สิ่งของที่ไม่ได้ใช้แล้ว วางไว้ในบ้านหลาย ๆ แห่งเช่น ตามบริเวณบ้าน ห้องรับแขก ห้องนั่งเล่น เป็นต้น

3. รักษาความสะอาดบริเวณห้องนอน ห้องแต่งตัว ห้องครัว ห้องน้ำ ห้องส้วมให้อยู่ในสภาพที่น่าอยู่ เรียบร้อยและสะอาด

โรงเรียนเป็นสถานที่ฝึกอบรมนักเรียนให้เป็นคนดี มีความรับผิดชอบรู้หน้าที่นักเรียนทุกคนต้องมีหน้าที่ช่วยโรงเรียนพัฒนาโรงเรียน ให้มีความสะอาดน่าอยู่ นักเรียนทำได้หลายวิธี คือ

1. ทิ้งขยะ เศษอาหารหรือสิ่งไม่ต้องการ ลงในถังขยะให้ถูกต้อง
2. ต้องทำเวรตามที่ได้รับมอบหมาย
3. รักษาทรัพย์สินของ โรงเรียนอย่างดียิ่ง

4. เมื่อเห็นสิ่งใดชำรุดหรือเสียหายควรแจ้งให้ผู้รับผิดชอบทราบ เพื่อดำเนินการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

5. ช่วยกันตักเตือนผู้ที่ทำผิดหรือบอกรุ - อาจารย์ ให้ทราบเพื่อที่จะช่วยกันสร้างนิสัยอันดี ให้กับนักเรียนทุกคน

วินัยเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด

1. การรักษาความสะอาดห้องเรียน โต๊ะเก้าอี้ พื้นห้อง ระเบียง เพดานฝาผนัง กระดานดำ ฯลฯ

2. การสำรวจและรายงานสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ชำรุดใช้การไม่ได้ อุปกรณ์ประจำห้องไม่ครบ ฯลฯ

3. การร่วมมือกันรักษาความสะอาดบริเวณ โรงเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงรถโรงอาหาร และสถานที่รับประทานอาหาร

4. การรักษาความสะอาดตนเองและที่อยู่อาศัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำความสะอาด

1. สภาพแวดล้อม ทำงานสดชื่น นำทำงาน
2. เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องจักร อุปกรณ์
3. ยืดอายุการใช้งานของเครื่องจักรอุปกรณ์

สรุปได้ว่าการรักษาความสะอาดเป็นการที่บุคคลรู้จักควบคุมตนเอง

ประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีระเบียบ และสม่ำเสมอในการรักษาความสะอาดตนเอง บ้านเรือนที่อยู่อาศัยและสาธารณะสถาน เช่น สวมใส่เสื้อผ้าสะอาด ทิ้งขยะลงในถังขยะ ไม่เขียนข้อความ

ในบริเวณที่ไม่สมควร เป็นต้น

10.3 วินัยด้านการแต่งกาย

การแต่งกายถือเป็นวินัยอย่างหนึ่ง การแต่งกายที่ถูกกาลเทศะเป็นการบ่งบอกให้ผู้อื่นรู้ว่าเขาเป็นคนเช่นไร เครื่องแต่งกายจะบอกให้ผู้พบเห็นรู้ว่า เขาคมนั้นเป็นบุคคลเช่นไร ถ้าแต่งกายคืดเรียบร้อยก็จะทำให้ตนเองเกิดความเชื่อมั่น มีความภูมิใจ

วิจิตร อาวะกุล (2538 : 123-124) ได้ให้ข้อคิดไว้ว่า การแต่งกายเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพให้แก่ตนเอง ผู้ที่แต่งกายดีย่อมถึงจุดความสนใจให้ผู้อื่นอยากคบหาสมาคมด้วยเครื่องแต่งกายช่วยเสริมสร้างและสามารถเปลี่ยนบุคลิกภาพของตนเองได้ การแต่งกายดีทำให้มีเสน่ห์ไม่จำเป็นต้องใช้ของมีราคาแพงหรือหรูหราแบบทันสมัยไม่ต้องถึงกับนำสมัยเป็นการสิ้นเปลือง สิ่งสำคัญแต่งกายให้เหมาะสมกับรูปร่างบุคลิกของตน การแต่งกายของคนเราขอมบ่งบอกอะไรหลายอย่างว่าผู้แต่งนั้นมีรสนิยม นิสัย ฐานะ ความรู้สึนึกคิด การศึกษา อารมณ์ จิตใจว่าเป็นอย่างไร ผู้ที่แต่งกายเป็นจะช่วยเสริมสร้างบุคลิกให้เด่น เก๋ามีเสน่ห์ ดูเรียบร้อยและงามสง่าการแต่งกายที่เหมาะสมนั้นควรคำนึงว่าเหมาะสมกับวัย โอกาส สถานที่ สถานการณ์ หรือเหตุการณ์และส่วนผู้ที่แต่งกายดี ประพฤติดี มีเสน่ห์ ผู้คนอยากใกล้ชิดสนิทสนม

ธรรมรส โชติคุณุช (2540 : 126-133) กล่าวโดยสรุปว่า การแต่งกายดีเป็นการเสริมสร้างบุคลิกลักษณะที่ดีให้กับบุคคล และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นการแต่งกายเป็นการเพิ่มบุคลิกลักษณะ และการจะเป็นผู้มีบุคลิกลักษณะที่ดีจะต้องรู้ศิลปะในการแต่งกายเพื่อเพิ่มบุคลิกลักษณะ เพราะบุคคลมองกัน หรือวินิจฉัยกัน ด้วยการอาศัยการแต่งกายนั่นเอง

สรุปได้ว่า การแต่งกายที่ถูกกาลเทศะจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริม เสริมสร้างบุคลิกภาพของคนเราให้ดูดีมีความสง่างามโดยในการแต่งกายที่เหมาะสมนั้นควรคำนึงถึงวัย โอกาส สถานที่และ สถานการณ์ ด้วย

10.4. วินัยด้านการเข้าแถว

โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 1 อุตรธานี (2542 : 7) ได้กล่าวถึง วินัยด้านการเข้าแถว มี ดังนี้

1. การเข้าแถว-เดินแถวภายในโรงเรียนตามโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความพลอดกัษย์ เข้าแถวอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่พูดจาหรือเล่นกันใน โอกาสต่อไปนี้

- 1.1 เข้าแถวเคารพธงชาติและฟังการอบรมก่อนเข้าห้องเรียน
- 1.2 เข้าแถวก่อนกลับบ้าน
- 1.3 เข้าแถวก่อนและหลังดำเนินกิจกรรมหรือพลศึกษาและการฝึก

อื่น ๆ

2. การเข้าแถวรับบริการต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การเข้าแถวรับบริการต่าง ๆ ตามลำดับก่อนหลังอย่างมีระเบียบเรียบร้อย เช่น

- 2.1 ซื่ออาหารในโรงเรียน
- 2.2 ลงทะเบียนการเรียน
- 2.3 ยืมหนังสือห้องสมุด

3. เดินอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เล่น พุดคุย วิวาทกัน ไม่เดินเป็น

กลุ่มเกะกะ วุ่นวาย ในโอกาสต่อไปนี้

- 3.1 เดินกลับบ้าน มาโรงเรียน
- 3.2 เดินเปลี่ยนห้องเรียน
- 3.3 เดินออกนอกบริเวณ โรงเรียน เพื่อไปทำกิจกรรมต่างๆ
- 3.4 เดินเข้าออกห้องประชุม
- 3.5 เดินเข้าห้องเรียน
- 3.6 ยืมหนังสือห้องสมุด

สรุปได้ว่า การรู้จักเข้าแถว เดินแถวจะส่งผลให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและทำให้การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความระมัดระวังและรวดเร็วพร้อมทั้งเป็นการเสริมสร้างความอดทนให้กับนักเรียนด้วย

10.5 วินัยด้านการแสดงความเคารพ

สมเด็จพระติ ปติฐพร และคณะ (2540 : 109-110) ได้กล่าวถึงมารยาทเพื่อแสดงความเคารพในโอกาสต่าง ๆ คือ

1. เมื่อถวายความเคารพพระมหากษัตริย์และมเหสี
2. เมื่อเชิญธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา
3. เมื่อได้ยินเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงมหาฤกษ์

และเพลงมหาชัย

4. เมื่อประธานพิธีเข้าสู่ที่ประชุม
5. เมื่อประธานในพิธีจุกฐปเทียนบูชาพระรัตนตรัย

เมื่อครูหรือผู้ใหญ่ที่เราเคารพเดินผ่านมาในระยะใกล้ ๆ

7. เมื่อครูเข้าห้องเรียนและออกจากห้องเรียน

8. เมื่อเฝ้าเตรโนงานศพ หรือประธานจุดไฟพระราชทานเพลิง

การแสดงความเคารพมี 3 จังหวะ คือ

1. การประนมมือ คือ การยกมือทั้งสองขึ้นกระพุ่มตั้งไว้ระหว่างอก ให้ปลายนิ้วมือทั้งสองข้างประกบชิดกันในลักษณะตั้งข้างบน อย่าให้นิ้วมือกำกันและหักชี้ลงข้างล่าง

2. การไหว้ คือ การทำความเคารพโดยยกกระพุ่มที่ประนมมือขึ้นไว้ในส่วนบนของร่างกาย ตามความเหมาะสม ดังนี้

2.1 การไหว้พระรัตนตรัย ให้ยกประนมมือจรดหน้าผาก โดยให้หัวแม่มือทั้งสอง โคระหว่างคิ้วทั้งสอง ก้มศีรษะลงเล็กน้อย โดยปลายนิ้วทั้งสองจรดไรผม

2.2 การไหว้บิดามารดา ครู- อาจารย์ ให้ยกมือประนมขึ้นจรดส่วนล่างของใบหน้า โดยให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดปลายคาง และให้ปลายนิ้วจรดปลายจมูก ก้มศีรษะเล็กน้อยให้ปลายนิ้วจรดปลายจมูก

2.3 การไหว้บุคคลที่ควรเคารพทั่วไป ให้ยกมือที่ประนมขึ้นจรดส่วนล่างของใบหน้า โดยให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดปลายคาง และให้ปลายนิ้วจรดปลายจมูก

2.4 การไหว้บุคคลเสมอกัน ให้ยกมือที่ประนมขึ้นเหนือหน้าอก โดยก้มศีรษะลงเล็กน้อย

3. การกราบ คือ การแสดงความเคารพด้วยวิธีประนมมือยกขึ้นเสมอหน้าผากแล้วน้อมศีรษะจรดพื้น ใช้อวัยวะทั้ง 5 ส่วน คือ เข่าทั้งสองข้างจรดพื้น ฝ่ามือทั้งสองวางราบติดกับพื้น และหน้าผากหนึ่งจรดพื้น เรียกว่า แบบเบญจางคประดิษฐ์ ใช้ในการกราบพระ รัตนตรัย

สรุปได้ว่า การแสดงความเคารพเป็นวัฒนธรรมของคนไทยดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่นักเรียนจะต้องแสดงความเคารพต่อผู้อื่นอย่างถูกต้อง เพื่อจรรโลงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีของไทย

10.6 วินัยด้านการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับและแนวปฏิบัติของโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2515) ตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2515 เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองความปลอดภัยของนักเรียนและนักศึกษา ไว้ดังนี้

ข้อ 1 การแต่งกาย และความประพฤติดังต่อไปนี้ถือว่า ไม่เหมาะสมแก่สภาพของ นักเรียน

1. นักเรียนชายไว้ผมยาว โดยไว้ผมข้างหน้าและกลางศีรษะยาวไม่เกิน 5 เซนติเมตร และชายผมรอบศีรษะ ไม่ตัดเกรียนชิดผิวหนัง หรือไว้หนวดหรือเครา นักเรียนหญิงคัดผมหรือไว้ยาวเลยต้นคอ หากโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้อนุญาตให้ไว้ยาวเกินกว่านั้นก็ ให้รวบให้เรียบร้อยใช้เครื่องสำอางหรือสิ่งปลอมเพื่อการเสริมสวย

2. เทียวเร่ร่อนอยู่ในสาธารณสถานหรือ ทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนหรือสถานศึกษา หรือสาธารณสมบัติ

3. แสดงกิริยา วาจา หรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดที่ไม่สุภาพ

3.1 มั่วสุม และก่อกวนความเดือนร้อน รำคาญอย่างหนึ่งอย่างใด

3.2 เล่นการพนันซึ่งต้องห้ามตามกฎหมายการพนัน

3.3 เทียวเตร่กลางคืน ระหว่างเวลา 22.00 น. ถึง 04.00 น.

วันรุ่งขึ้นเว้นแต่ไปกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองหรือ ได้รับอนุญาตจากโรงเรียน หรือสถานศึกษา

3.4 สูบบุหรี่ สูบกัญชา หรือเสพสุรา ยาเสพติด หรือของมีเมาอย่างอื่นเข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือสถานอื่นใดซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือสถานการพนันในระหว่างเวลาที่มีการเล่นการพนัน เว้นแต่จะเป็นผู้อาศัยอยู่หรือเยี่ยมญาติในสถานนั้น

3.5 เข้าไปในงานหรือร่วมงานสังสรรค์ และงานนั้นมีการเต้นรำหรือการแสดงซึ่งไม่สมควรแก่สภาพของนักเรียน เว้นแต่ไปกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรืองานนั้นบิดามารดาผู้ปกครองหรือสถานศึกษาของนักเรียนคนหนึ่งคนใดเป็นผู้จัด

3.6 เข้าไปในสถานค้าประเวณี เว้นแต่จะเป็นผู้อาศัยอยู่ในที่นั้นหรือไปเยี่ยมญาติซึ่งอาศัยอยู่ในสถานนั้น

3.7 คบค้าสมาคมกับหญิงซึ่งประพฤติตน เพื่อการค้าประเวณี เว้นแต่จะเป็นญาติใกล้ชิดกับหญิงนั้น

3.8 ประพฤติตนในทำนองชู้สาว

3.9 มีวัตถุระเบิดก็ติ หรือมีอาวุธติดตัว หรือซ่อนเร้นไว้เพื่อใช้ในการประทุษร้ายก็ติ

3.10 หลบหนีโรงเรียน

ข้อ 2. การแต่งกายและความประพฤติดังต่อไปนี้ ถือว่าไม่เหมาะสมแก่สภาพของนักศึกษาตามความในข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132

1. นักศึกษาชายตัดผม หรือไว้ผมยาวจนด้านข้างและด้านหลังยาวเลยต้น ไม้หรือไว้หนวดไว้เครา นักศึกษาหญิงนุ่งกระโปรงสูงจนชายกระโปรงสูงกว่ากึ่งกลาง สะบ้าหัวเข่าเกิน 5 เซนติเมตร ขอบกระโปรงต่ำกว่าระดับสะดือ คาดเข็มขัดหลวมต่ำกว่าระดับขอบกระโปรงหรือแต่งกายไม่เหมาะสมกับสภาพกุลสตรีไทย

2. สูบกัญชา หรือเสพสุรา ยาเสพติด หรือของมึนเมาอย่างอื่น

3. กระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่ออำนาจบริหารของโรงเรียน หรือสถานศึกษา หรือบังคับขู่เข็ญยุยงส่งเสริม หรือสนับสนุนให้นักเรียนหรือนักศึกษากระทำการ เช่นว่านั้น

สรุป การพัฒนาบุคลิกภาพนักเรียนนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นเพราะหากนักเรียนเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี ข้อมติโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างหนึ่ง กระบวนการส่งเสริมพัฒนามีขั้นตอนสำคัญ คือ การสร้าง ศรัทธาให้เกิดขึ้น ให้ความรู้หรือความกระจ่างชัด และส่งเสริมให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ส่วนการเสริมสร้างวินัยให้แก่นักเรียน ต้องศึกษาสาเหตุ หาแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง โดยอาศัยหลักการสำคัญ คือ การป้องกัน การควบคุม การแก้ไข การพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน การให้นักเรียนมีวินัยที่ดีนั้นอาจจะใช้วินัยประเภทใดประเภทหนึ่ง แต่ต้องคำนึงถึงผลดีผลเสีย ของวินัยแต่ละประเภทด้วยสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งคือ วินัยในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้นักเรียนควบคุมตนเอง ปกครองตนเองและมีวินัยในตนเอง เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องพัฒนาความประพฤติให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง ควบคุมตนเองจากภายในมากกว่าที่จะใช้กฎระเบียบหรือสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นตัวบังคับ ความประพฤติ วินัยที่ดีจะต้องมีเสรีภาพ มีความรับผิดชอบ มีขอบเขต วินัยในโรงเรียนนั้นเป็นการป้องกันไม่ให้ความผิดเกิดขึ้น มากกว่าที่จะแก้ไขความผิดที่เกิดขึ้นแล้วทำโทษ

11. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังวินัย กุลเกณท์ การทำประโยชน์ให้แก่สังคม และวิถีชีวิตในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขให้แก่ผู้เรียนนั้นต้องจัดกิจกรรมให้มีการบูรณาการกับ องค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างเต็มที่

ขจิต ฝอยทอง (2546 : 60) สรุปว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหมายถึงกิจกรรมที่จัดอย่างมีรูปแบบด้วยวิธีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

เป้าหมายของการจัดกิจกรรม

1. ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายเกิดความรู้ (Knowledge) ความชำนาญทั้งวิชาการและวิชาชีพ
2. ผู้เรียนพัฒนาบุคลิก เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างศีลธรรมและจริยธรรม
3. ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบทำประโยชน์เพื่อสังคม และ

ประเทศชาติ

หลักการจัดกิจกรรม

1. กำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน (Ability)
3. บูรณาการเข้ากับชีวิตจริงให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาคตลอดชีวิต (life-long education)
4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนรู้จักให้คิดวิเคราะห์สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์สัมพันธ์กับชีวิตจริงในแต่ละช่วงวัย
5. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าหมาย (Goal) ของสถานศึกษา
6. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การดำเนินการจัดกิจกรรม ดำเนินการดังนี้

1. ประชุมชี้แจงครู ผู้ปกครอง ผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. พิจารณาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
3. สสำรวจข้อมูล ความพร้อมของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

4. วางแผนร่วมกันจัดทำแผนงาน/โครงการ
5. ปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการที่กำหนด
6. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน
7. สรุป/รายงานผลการปฏิบัติงาน

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกิจกรรม

1. ครูที่ปรึกษากิจกรรม ต้องดำเนินการดังนี้
 - 1.1 ดูแลให้เกิดคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์
 - 1.2 รายงานเวลาและพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรม
 - 1.3 ศึกษา ติดตามผู้เรียนกรณีที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม
 - 1.4 บันทึกเป็นหลักฐานการตีความและประเมินผลผู้เรียน
2. ผู้เรียน ต้องปฏิบัติดังนี้
 - 2.1 ปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
 - 2.2 มีหลักฐาน/ผลการเข้าร่วมกิจกรรม
 - 2.3 ถ้าไม่เกิดลักษณะที่พึงประสงค์ให้ปฏิบัติเพิ่มเติม
 - 2.4 ประเมินตนเองและประเมินเพื่อนร่วมกิจกรรม
3. ผู้ปกครอง ต้องปฏิบัติดังนี้
 - 3.1 ร่วมมือในการติดตามพัฒนาการของผู้เรียน
 - 3.2 บันทึกความเห็นสไปพัฒนาการนักเรียน

สรุป การจัดการกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านนั้นสถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับความรู้ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมครูที่ปรึกษาควรดูแล ศึกษา ติดตามผู้เรียนกรณีที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม มีการประเมินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม มีการบันทึกเป็นหลักฐานและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง

โครงการถนนเด็กเดิน

1. ที่มาของโครงการถนนเด็กเดิน โครงการถนนเด็กเดินเป็นโครงการขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ด้านเด็กและเยาวชน ที่มาจากข้อค้นพบจากโครงการติดตามสภาวการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) ที่ได้ดำเนินการวิจัยครอบคลุมทั้งประเทศตั้งแต่ พ.ศ. 2547

ถึงปัจจุบัน จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยนั้นพบว่าของปัญหาเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การเป็นแก๊งค์ซึ่งกวนเมือง การเที่ยวกลางคืน หรือการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร อันเป็นผลมาจากการขาดพื้นที่คุณภาพที่จะส่งเสริมพื้นที่ในการแสดงออกและศักยภาพของเยาวชนได้อย่างเหมาะสม

โครงการถนนเด็กเดินจึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นวิธีการในการเพิ่มพื้นที่คุณภาพในจังหวัดต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชน ที่โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนได้เสนอต่อรัฐบาล ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2549 โดยเป็นการทำงานร่วมกับ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้นำท้องถิ่นระดับต่างๆ โดยการดำเนินโครงการเริ่มต้นเป็นทางการครั้งแรกในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549

2. ลักษณะการดำเนินงาน การดำเนินงานของโครงการอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการตั้งสถานเด็กและเยาวชนคือภายใต้แนวคิด “เด็กนำ ผู้ใหญ่หนุน” โดยมีจุดมุ่งหมายให้กลุ่มเยาวชนได้เรียนรู้การทำงานและการจัดการด้วยตนเอง โดยมีผู้ใหญ่ให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชน กลไกการทำงานที่สำคัญมี 2 ส่วนคือ ในส่วนของกลุ่มเยาวชนได้แก่ สถานเด็กและเยาวชนประจำจังหวัดที่จะเป็นแกนหลักในการทำงาน กับในส่วนของผู้ใหญ่ที่ให้การสนับสนุน นอกจากผู้นำในระดับจังหวัดคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี เป็นต้นหน่วยงานประสานสนับสนุนที่สำคัญคือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)ที่จะคอยให้การสนับสนุนงานของสถานเด็กและเยาวชนด้านต่าง ๆ โดยตลอด <<http://gotoknow.org/profile/dekdem>>

การดำเนินงานตามโครงการถนนเด็กเดินเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนลดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ หันมาทำสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์ต่อตนเองและส่วนร่วม ซึ่งจะเห็นว่าเป็นโครงการที่เสริมสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน ได้เช่นเดียวกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุวิทย์ จันทร์เพชร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมวินัยนักเรียนด้านการแต่งกาย และการรักษาความสะอาด โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การพัฒนาวินัยด้านการแต่งกายของนักเรียน ปัญหาที่จะต้องได้รับการพิจารณาแก้ไข คือการขาดวินัยด้านการแต่งกาย และการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย โดยมีตัวบ่งชี้ 3 ลักษณะคือ ถูกต้องตามระเบียบความสะอาดของ

ร่างกาย และความเรียบร้อยเหมาะสมกับโอกาสของกิจกรรม โดยสรุปนักเรียนแต่งกายได้ถูกระเบียบ สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งสะท้อนให้เห็นการแก้ปัญหาการขาดความมีวินัยของนักเรียนจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุก ๆ ฝ่าย

สมนึก ดอนขุนทด (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียน โศกเริงรัมย์ศิลปาคาร อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ การปฏิบัติตามคู่มือการพัฒนา วินัยด้านความรับผิดชอบ การนิเทศการปฏิบัติการ พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองในการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน การตรงต่อเวลานักเรียนส่วนมากปรับปรุงตนเองให้เป็นคนตรงต่อเวลา และเข้าร่วมกิจกรรมตามที่โรงเรียนกำหนดอย่างสม่ำเสมอ วินัยด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาในการร่วมรักษาความสะอาดของอาคารสถานที่ และรักษาทรัพย์สินของทางโรงเรียน นักเรียนทุกชั้นร่วมทำความสะอาดห้องเรียน และบริเวณ โรงเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อย แต่ยังมีจุดอ่อนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองในการควบคุมพฤติกรรมด้านกาย วาจา ใจ การยอมรับ การกระทำของคนอื่น ควรได้รับการพัฒนาโดยใช้กิจกรรมการมีส่วนร่วม

กิติชัย สารรัตน์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อ โรงเรียนบ้านสี่เหลี่ยม กิ่งอำเภอดำกระเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กรอบกลยุทธ์ คือ กระบวนการกลุ่มการเสริมแรง และการมอบหมายงานตามความเหมาะสมกับความสามารถของเด็ก โดยได้ดำเนินการในรูปของกิจกรรม คือ กิจกรรมทำความสะอาดแบ่งเขตความรับผิดชอบ และกิจกรรมการสอนสอดแทรกโดยใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการ พบว่าก่อนดำเนินการศึกษาค้นคว้า บุคลากร ในสถานศึกษายังขาดความเข้มงวดเรื่องวินัยนักเรียน ไม่มีแบบแผนที่ชัดเจน ในการกำกับดูแลเรื่องวินัยนักเรียน หลังจากปฏิบัติการในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 พบว่า การใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาดังกล่าว ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ดีขึ้น

จิตกร ผลงาม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนบ้านจรัส อำเภอมัวเขด จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้กรอบการดำเนินงาน 3 ด้าน คือ การอบรมให้ความรู้ การจัดทำโครงการ และการนิเทศติดตาม ประเมินผลการพัฒนาการดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าว มุ่งส่งเสริมวินัยนักเรียนด้านการแต่งกาย การรักษาความสะอาด และการแสดงความเคารพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ พบว่า บุคลากรของโรงเรียนยังขาดความตระหนัก ในปัญหาวินัยนักเรียนไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อบรมสั่งสอนด้านความมีระเบียบวินัยอย่าง

เต็มความสามารถดำเนินการดำเนินงานอย่างจริงจัง ผลจากการปฏิบัติตามวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ผลปรากฏว่านักเรียนมีความตระหนักรู้ และมีความเข้าใจมากขึ้นในการแต่งกาย การรักษาความสะอาด และการแสดงความเคารพ ซึ่งสรุปได้ว่าการที่จะเสริมสร้างวินัยนักเรียนนั้นจะต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่องจึงจะได้ผลดี

สุกัญญา กาญจนรังสิขัย (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนสุนทรวิจิตรวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การดำเนินเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านระเบียบวินัยของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมการอบรม และให้ความรู้แก่นักเรียน กิจกรรมพื้ดูแลน้อง และกิจกรรมกีฬาเสริมสร้างระเบียบวินัย เป็นผลให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนา กล่าวคือ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักรู้เรื่องความมีระเบียบวินัย และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีระเบียบวินัย อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมยังมีจุดอ่อนที่ควรต้องพัฒนาได้แก่ การดำเนินการจัดกิจกรรมพื้ดูแลน้อง และกิจกรรมกีฬาเสริมสร้างระเบียบวินัย ซึ่งทั้งสองกิจกรรมนี้ มีความแตกต่างกันในการปฏิบัติ คือ กิจกรรมพื้ดูแลน้องขณะจัดยังคงความเป็นงานเนื้อหาวิชาการ และงานของปกครอง แต่กิจกรรมกีฬาเสริมสร้างระเบียบวินัยมีความเป็นอิสระ ซึ่งถ้าการดำเนินการไม่เป็นระบบแบบแผน อาจจะทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจการนี้ปฏิบัติตนออกนอกกรอบการศึกษาค้นคว้าได้ ดังนั้น จึงควรมีการวางแผนให้รอบคอบ หรือเลือกจัดกิจกรรมพื้ดูแลน้องอย่างต่อเนื่อง เพียงกิจกรรมเดียว เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ได้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ที่เห็นความสำคัญของการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนต่อไป

ธังกาศ วรสาร (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่วนาสวนห้วยผิง อำเภอภูผามาศ จังหวัดอุดรธานี โดยใช้ 4 กิจกรรมเป็นแนวทางพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมอบรมนักเรียนหน้าเสาธง โดยครูเวรประจำวัน การสอดแทรกในบทเรียนรายวิชาต่าง ๆ ทุกระดับชั้น การแบ่งกลุ่มความรับผิดชอบการทำความสะดวกบริเวณ โรงเรียน และการแบ่งกลุ่มนักเรียนเดินแถว ไปกลับระหว่างบ้านกับโรงเรียน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเป็นอย่างมาก นักเรียนที่ขาดวินัยก็จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหันมาทำตามระเบียบของโรงเรียน โดยเฉพาะเรื่องการแต่งกายร่วมกับเพื่อน ในการทำความสะดวกบริเวณที่รับผิดชอบ การร่วมกับเพื่อน ในการเดินทางเข้าแถว

มนัส ทัศนรงค์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาการดำเนินงาน เสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลหนองกี่ อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้การ วิจัยเชิงปฏิบัติการเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบฝึกบันทึกกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการพัฒนางรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ คู่หูคู่ใจ กิจกรรมบุตร คุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมการนิเทศนักเรียน ทำให้นักเรียน โดยรวมปรับปรุงและพัฒนาตนเองดีขึ้น โดยกิจกรรมคู่หูคู่ใจมีการจับคู่นักเรียนเพื่อให้ คำแนะนำซึ่งกันและกัน แต่ทุกด้านยังไม่บรรลุเป้าหมายของการพัฒนา เพราะยังมีนักเรียน ที่มาสาย ไม่เข้าห้องเรียน ไม่ส่งงานครุตามกำหนด แต่งกายไม่ถูกต้อง พฤติกรรมการแสดง ความเคารพและความรับผิดชอบด้านความสะอาดยังไม่เหมาะสมจึงดำเนินการ โดยใช้กลยุทธ์ กิจกรรมคู่หูคู่ใจ และกิจกรรมบัตรคุณธรรมในวงรอบที่ 2 ผลการดำเนินการพบว่า บรรลุ เป้าหมายการพัฒนา โดยนักเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองดีขึ้นทุกด้าน คือ ด้านการตรง ต่อเวลา ด้านการแต่งกาย ด้านแสดง ความเคารพ และด้านความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการรักษา ความสะอาด โดยมีความกระตือรือร้นในการมาเข้าแถวตอนเช้า เข้าใจและตระหนักเห็น ความสำคัญของการทำความเคารพและรับผิดชอบต่อส่นเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด และปฏิบัติ ได้อย่างเหมาะสม

สุรินทร์ วาจาสิทธิ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาวิจัยของนักเรียนมัธยม ขยายโอกาส โรงเรียนบ้านถนนโพธิ์ อำเภอ โนนไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ขิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาวินัยนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กลยุทธ์ คือ กิจกรรม พบอาจารย์แม่ กิจกรรมพัฒนากิจ และกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน ทำให้กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ ที่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ ด้านการแต่งกายแสดง ความเคารพแต่ยังมี กลุ่มเป้าหมายบางส่วนที่ยังมีปัญหเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ 14 คน การแต่งกาย 13 คน และการแสดง ความเคารพ 10 คน ซึ่งยังพัฒนาได้ไม่ดีเท่าที่ควร กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จึงได้ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดแผนพัฒนาวินัยนักเรียน เกี่ยวกับความรับผิดชอบการแต่งกาย และการแสดง ความเคารพ ให้ได้พัฒนาบรรลุเป้าหมายครบทุกคน แต่มีบางกลยุทธ์ที่ค่อนข้างมี ปัญหาคือ กลยุทธ์เยี่ยมบ้านนักเรียน และที่สำคัญเมื่อไม่เยี่ยมบ้านแล้ว ไม่พบผู้ปกครอง ซึ่งควร สสำรวจและตรวจข้อมูลให้ชัดเจนเพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดกับกลยุทธ์การเยี่ยมบ้านนักเรียน

วารุณันท์ บังสันเทียะ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนบ้านเจริญผล กิ่งอำเภพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินผล และแบบบันทึกการปฏิบัติงานต่างๆ พบว่า การดำเนินการกลยุทธ์การพัฒนาโดยใช้กิจกรรมรักษาความสะอาด กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมเด็กศิรีเจริญผล และกิจกรรมสวดศีลธก่อน ทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คือ แต่งกายสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย รู้จักทำความสะอาดให้กับตนเอง มีการเข้าแถวหรือเข้าคิวในการทำกิจกรรมต่างๆ หลาก ๆ คน และมีการแสดงความเคารพตาม โอกาสและเวลาอย่างเหมาะสม และสิ่งสำคัญในการพัฒนาวินัยนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเองตลอดไป

อุจริต โคตรชาติ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาการดำเนินการสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านหลักศิลา จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกประจำวัน และแบบบันทึกการประชุม กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการพัฒนาวินัยนักเรียน 3 ด้าน คือ การรักษาความสะอาด โรงเรียน การเข้าแถวและการเข้าคิว และการแต่งกายของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กิจกรรม ประกอบด้วย การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานวินัยนักเรียนการสร้าง ความตระหนักให้กับนักเรียนและกิจกรรมเพื่อนมีวินัยใส่ใจเพื่อน เมื่อดำเนินการพัฒนาใน วงรอบที่ 1 ด้านวินัยการรักษาความสะอาด โรงเรียน ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แต่มีนักเรียนบางคนที่เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลยังไม่บรรลุนิติภาวะพัฒนาวินัยการเข้าแถวและเข้าคิว นักเรียน ส่วนมากปฏิบัติได้ในระดับที่น่าพอใจ และด้านการแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อยนั้น ได้ผลเป็นที่ น่าพอใจ ส่วนนักเรียนที่ยังไม่ได้พัฒนาได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์พัฒนา ใหม่ คือ กลยุทธ์การพัฒนาวินัยแบบบูรณาการ เป็นการอบรมวินัยนักเรียนทุกวันในตอนเช้า หลังเคารพธงชาติ ก่อนเข้าเรียนตอนบ่าย และเข้าแถวก่อนนักเรียนกลับบ้าน การสอดแทรก ความมีวินัยในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เน้น วินัยขณะจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี และการเยี่ยมบ้านของนักเรียนเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ เรียนรู้ เกิดการเปรียบเทียบบ้านเรือนนักเรียนคนอื่น ผลการดำเนินการพัฒนา พบว่า ใน ภาพรวมกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น จำนวนมากขึ้น แต่ยังไม่หมดทุกคน กล่าวคือ วินัย การรักษาความสะอาด โรงเรียนมีนักเรียนที่พัฒนาได้ดี 23 คน อีก 2 คน ยังต้องปรับปรุง ส่วน วินัยด้านการเข้าแถวและเข้าคิว อยู่ในระดับดี 24 คน ต้องปรับปรุง 3 คน และวินัยด้านการแต่ง กายนักเรียนนั้นนักเรียน 23 คนแต่งกายได้สะอาดเรียบร้อยขึ้น อีก 1 คน ต้องปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาต่อไป

ภรดา บัวรอด (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาครูในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนบ้าน โนนหวาย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการประชุม การดำเนินการวงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานและการนิเทศ ผลการพัฒนาทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ ในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน รวมทั้งสามารถจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้ นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ยังขาดทักษะวิธีการและความสามารถในการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าไม่มีความมั่นใจ และยังเลือกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาเท่าใดนัก จึงดำเนินการในวงรอบพัฒนาที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ โดยเน้นหัวข้อเรื่อง วิธีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยเน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และการนิเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน รวมทั้งเป็นที่ปรึกษา ชี้แนะ แนะนำ หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ พบว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนสามารถจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยวิธีการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถปลูกฝังคุณลักษณะและจัดกิจกรรมได้ดี 3 ด้าน ในด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัยในตนเอง และเคารพกฎของ โรงเรียน และการเคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งยังไม่ครบลักษณะงานวินัยนักเรียนทั้ง 6 งาน เนื่องเวลาในการพัฒนาค่อนข้างสั้น จึงจัดกิจกรรมได้ไม่ครบถ้วน และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจัดกิจกรรมต่าง ๆ คล้ายกัน

กลิน จันทะพอน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาด้านเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยดำเนินการด้านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมนักเรียนนักศึกษา แบบสังเกต พฤติกรรมควมมีวินัยในตนเองและแบบบันทึกประจำวัน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาวงรอบที่ 1 ใช้กิจกรรมเสริมสร้างให้นักเรียนนักศึกษาทำงานเป็นทีม กิจกรรมเสริมแรงจูงใจ ส่งเสริมการอ่านและกิจกรรมการใช้ขบวนการกลุ่ม ในการจัดกิจกรรมชมรม ผลการพัฒนาพบว่า นักเรียนนักศึกษามีพฤติกรรมทำงานเป็นทีม มีความตระหนัก มีความกระตือรือร้นเข้าเรียนเข้าร่วมกิจกรรม กล้าแสดงออก การเสียสละ อุทิศตนตรงต่อเวลา มีความรักสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งการดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนวิธีการที่กำหนด แต่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เพราะระยะเวลาที่น้อยไป การพัฒนางวงรอบที่ 2 ได้ใช้กิจกรรมเสริมสร้างให้นักเรียนนักศึกษาทำงาน

เป็นทีม กิจกรรมเสริมแรงจูงใจ ส่งเสริมการอ่าน และกิจกรรมใช้ขบวนการกลุ่มในการจัดกิจกรรมชมรม ผลปรากฏว่า สามารถดำเนินการได้คือนักเรียนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมด้านที่ต้องการมีความรับผิดชอบดี มีความซื่อสัตย์ และมีความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้นักเรียน นักศึกษามีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ทุกด้าน

ประสิทธิ์ ใจแก้ว (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านนาแก อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก แบบสังเกต และแบบประเมินผล พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการเสริมแรง โดยใช้กิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมดูแลห้อง กิจกรรมอบรมด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาดและด้านการเข้าแถวในวงรอบที่ 1 ผลที่ปรากฏแก่นักเรียนคือ นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนา นักเรียนสามารถแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนที่กำหนด ด้านการรักษาความสะอาดนักเรียนสามารถแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดเรียบร้อย ร่างกายสะอาด และด้านการเข้าแถว นักเรียนทุกคนมีระเบียบวินัยในการเข้าแถว การพัฒนาในวงรอบที่ 2 ผลที่ปรากฏแก่นักเรียน คือ นักเรียนทุกคนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนรู้จักรักษาความสะอาดของเสื้อผ้าและร่างกายสะอาด ด้านการเข้าแถว นักเรียนมีระเบียบวินัยในการเข้าแถว มีผลการพัฒนาเป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง

ประยุทธ มะลิงาม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานส่งเสริมวินัยนักเรียน โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต แบบประเมินการอบรม แบบรายงานการดำเนินการ แบบบันทึกเยี่ยมบ้านนักเรียน และแบบบันทึกการนิเทศ ผลการพัฒนาใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านการมาโรงเรียน นักเรียนมีความรับผิดชอบในด้านการมาโรงเรียนมากขึ้นโดยก่อนการพัฒนา พบว่า มีนักเรียนกระทำผิดวินัยด้านการมาโรงเรียนซึ่งใช้กลยุทธ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมุ่งให้ผลการพัฒนาเกิดกับนักเรียน การอบรมนักเรียนในคาบพักครองให้อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และบุคคลภายนอกในบางโอกาสร่วมกันอบรมให้ข้อคิด ปูจุดจิตสำนึกในเรื่องการมาโรงเรียน การจัดกิจกรรมและมาตรการส่งเสริมวินัยนักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาดูตรวจสอบการเข้าแถวหน้าเสาธง พร้อมบันทึกลงในสมุดแบบบันทึกเวลาเรียนและกิจกรรม พบว่า มีนักเรียนกระทำผิดวินัยด้านการมาโรงเรียนลดลง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 33.34

2. ด้านการเข้าเรียน ใช้กลยุทธ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรม นักเรียนคาบปกครองให้อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และบุคคลภายนอกในบางโอกาส ร่วมกับอบรมให้ข้อคิดปลุกจิตสำนึกในเรื่องการเข้าเรียน และการจัดกิจกรรมและมาตรการ ส่งเสริมวินัยนักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบการเข้าแถวหน้าเสาธง พร้อมบันทึกลงในสมุด แบบบันทึกเวลาเรียนและกิจกรรม พบว่า นักเรียนกระทำผิดวินัยด้านการเข้าเรียนลดลง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.12

3. ด้านการแต่งกาย ใช้กลยุทธ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรม นักเรียนคาบปกครองให้อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และบุคคลภายนอกในบางโอกาส ร่วมกับอบรมให้ข้อคิดปลุกจิตสำนึกในเรื่องการแต่งกาย การจัดกิจกรรมและมาตรการส่งเสริม วินัยนักเรียน เมื่อนักเรียนเข้ามาใน โรงเรียน อาจารย์ประจำวัน ต้องทำหน้าที่ตรวจสอบความ เรียบร้อยของนักเรียน หากพบข้อบกพร่องต้องแก้ไขในทันที และเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสา ธง อาจารย์ที่ปรึกษากำกับดูแลพร้อมทั้งตรวจสอบเครื่องแต่งกายนักเรียน และบันทึกลงในสมุด แบบบันทึกเวลาเรียนและกิจกรรมนอกจากนั้นยังยกย่องนักเรียน โดยการมอบเกียรติบัตร นักเรียนต้นแบบการแต่งกาย ทำให้นักเรียนกระทำผิดวินัยด้านการแต่งกายลดลง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 38.42

พรทิพย์ รัตนตา (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาเสริมสร้างวินัยในตนเอง ของนักเรียน โรงเรียนทุ่งใหญ่วรุตศึกษา อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. นักเรียนมีพฤติกรรมวินัยด้านการแต่งกายพัฒนาดีขึ้นในวงรอบที่ 1 ถึง วงรอบที่ 2 และเมื่อสิ้นสุดวงรอบที่ 2 นักเรียนมีพฤติกรรมวินัยด้านการแต่งกายที่ถูกต้องตาม ระเบียบของโรงเรียนทุ่งใหญ่วรุตศึกษา ร้อยละ 100 ทุกด้าน ยกเว้นด้านถุงเท้า รองเท้ายังไม่ ถูกต้องในบางครั้ง

2. นักเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมด้านวินัยดีขึ้นเรื่อยๆ ในทั้ง 3 กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่นักเรียนมีพฤติกรรมวินัยด้านการแต่งกายถูกต้องสูงสุด คือ กิจกรรม ส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน กิจกรรมพ่อครูแม่ครู และกิจกรรมหน้าเสาธง ตามลำดับ

3. กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียน กิจกรรมพ่อครูแม่ครู และกิจกรรม เข้าแถวหน้าเสาธง สามารถพัฒนาเสริมสร้างวินัยการแต่งกายของนักเรียน ได้ดี และเพิ่ม ประสิทธิภาพให้พฤติกรรมมีความต่อเนื่อง และสร้างความตระหนักให้กับนักเรียน ได้โดยใช้ กิจกรรมโฮมรูม และกิจกรรมประกวดการแต่งกายของห้องเรียน ได้

จรัญ นพนิยม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองฟ้า อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์พัฒนา ได้แก่ กิจกรรมการประชุมระดมความคิด กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์ กิจกรรมประชุมผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน กิจกรรมออกเยี่ยมบ้าน กิจกรรมร้องเพลงและประกวดการแต่งเพลง และกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ผลการพัฒนาปรากฏว่าการดำเนินงานการสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนด้านการแต่งกายนักเรียน และการตรงต่อเวลา ทำให้นักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนลดลงจากร้อยละ 23.50 เหลือร้อยละ 16.67 นักเรียนที่ไม่ตรงต่อเวลาลดลงจากเดิมร้อยละ 40.30 เหลือร้อยละ 26.67 ในจำนวนนักเรียนแต่งกายผิดระเบียบและไม่ตรงต่อเวลาที่เหลือ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการร้องเพลง และกิจกรรมการประกวดการแต่งกาย ผลปรากฏว่า สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ผ่านเกณฑ์การคัดกรอง ได้ทั้งหมด

พุดสวัสดิ์ นาคเสน (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานส่งเสริมวินัยนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า การปฏิบัติงานส่งเสริมวินัยนักเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 6 รายด้าน โดยมีด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ตรงต่อเวลา และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ การแต่งกาย นอกจากนี้บุคลากรในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เห็นว่าโรงเรียนที่มีการปฏิบัติงานส่งเสริมวินัยนักเรียนโดยรวม และรายด้านทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบปัญหาการปฏิบัติงานส่งเสริมวินัย

จากงานวิจัยภายในประเทศที่กล่าวมานี้ พบว่า การดำเนินงานส่งเสริมวินัยนักเรียน ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร และครู โดยตรงที่จะต้องใช้กลยุทธ์ และกิจกรรมต่าง ๆ ในการอบรม ชักจูงลักษณะนิสัยของนักเรียนเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีในเรื่องการมีวินัยในตนเอง และหมู่คณะ มีทักษะทางสังคมดีขึ้น มีพัฒนาการด้านความคิด ในเชิงบวก เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามทิศทางการศึกษาชาติ ตลอดจนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และของชาติต่อไป

งานวิจัยต่างประเทศ

แอนโทนี (Anthony, 2004 : 154-A) ได้ศึกษาผลของ โปรแกรมลักษณะบุคคลศึกษาที่มีต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนมัธยมต้น ในชนบทขนาดเล็ก โรงเรียนหนึ่ง มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์การประมาณค่า และความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่ระบุไว้ตามที่เสนอใน โปรแกรมนี้ และเพื่อวัดความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระหว่างดำเนินการ โปรแกรมนี้ วิธีการศึกษาครั้งนี้ ใช้การออกแบบพหุวิธี คือ ใช้เครื่องมือที่แตกต่างกันทางภาษาเพื่อสำรวจความเข้าใจและประมาณค่าเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่ระบุไว้ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจาก รายงานการละเมิดระเบียบวินัยโรงเรียน ได้นำไปใช้เพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ t-test พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ในกลุ่มทดลองในด้านความเข้าใจของตนกับการประมาณค่าลักษณะของบุคคลที่ระบุไว้ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่วัดได้ ในการละเมิดระเบียบวินัยโรงเรียน หรือข้อมูลเชิงพฤติกรรม

ไฟรีส (Fries, 2003: Abstract) ได้ศึกษาสมมุติฐาน ความเชื่อและประสบการณ์ของคนกลุ่มหนึ่งคือครูก่อนประจำการ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูก่อนประจำจำนวน 7 คน จากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคอีสานของสหรัฐอเมริกา ทำการศึกษาครูเหล่านี้เพื่อพยายามที่จะเข้าใจว่า ครูเข้าใจวินัยนักเรียนอย่างไร การศึกษาครั้งนี้ซึ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพตามที่รู้จักว่าเป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานจากการสร้างสรรค์ความรู้ นั้นทำการส่งเสริมที่สำคัญได้ 2 ประการ คือ ประการแรกให้กรอบ แนวความคิด หรือเลนส์ซึ่งตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างความหมายสำหรับครูก่อนประจำการเหล่านี้ เมื่อเปรียบเทียบกับวินัยในห้องเรียน กรอบนี้ซึ่งมีพื้นฐานในข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้พบว่า ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับความซับซ้อนในการเคลื่อนไหวในห้องเรียนเมื่อเทียบกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งกลุ่มผู้เรียน ข้อค้นพบที่แตกต่างกันอย่างสำคัญ 3 ประการ ให้พื้นฐานสำหรับกรอบนี้ ดังนี้ (1) สมมุติฐาน และความเชื่อของครูก่อนประจำการเหล่านี้เกี่ยวกับเด็กครู และห้องเรียนเพื่อเทียบกลับวินัย (2) การสังเกต การปฏิบัติ และปฏิภริยาของครูก่อนประจำการเหล่านี้เมื่อเทียบกับเหตุการณ์ทางวินัย และ (3) ความเครียด 7 ด้าน ที่มีอยู่สำหรับครูก่อนประจำการเหล่านี้เมื่อเทียบกับการเจรจาเรื่องวินัยในห้องเรียน ประการที่สอง ข้อค้นพบทั้ง 3 ข้อ เหล่านี้เมื่อมองว่าเป็นส่วนต่าง ๆ ที่เคลื่อนไหว เชื่อมโยงกัน และสัมพันธ์กันกับเลนส์ หรือกรอบนั้น ให้วิธีการมองห้วงข้อวินัยที่ซับซ้อนได้ กรอบที่มีหลายชั้นนี้มีวินัยในห้องเรียน ไม่สามารถได้รับการจัดการ ในโรงเรียนได้ ซึ่งมีสูตรนโยบายความอดทนที่ไม่มีเลย หรือกฎ และระเบียบที่กำหนดไว้

คุก และลินน์ (Cook and Lynn. 2002 : Web Site) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาระเบียบวินัยโดยใช้ทักษะทางสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยใช้ 1) กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน 2) ความร่วมมือระหว่างชุมชนในการจัดแหล่งเรียนรู้ 3) โปรแกรมฝึกความเข้มแข็งทางจิตใจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มาจากหลาย ๆ ที่ มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมอย่างหลากหลาย การวิจัยใช้การจัดกลุ่มแบบผสมผสาน กลุ่มละ 3-5 คน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ครูใช้เทคนิคการสอนเป็นทีม การจัดกิจกรรม นักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนพูดคุย ติดต่อสื่อสารกันและกัน มีการใช้อุปกรณ์ร่วมกัน ฝึกทักษะต่าง ๆ ร่วมกัน มีกิจกรรมการฟังจับใจความ และให้คำตอบอย่างเหมาะสม ก่อนทำกิจกรรมตามหลักสูตร ครูจะนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ตามแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 1-3 ครั้ง ต่อสัปดาห์ อาจพาไปเฉพาะบางกลุ่ม บางครั้งก็ไปหมดทั้งห้อง โดยครูได้ใช้เทคนิค การมีตัวแบบ บทบาทสมมุติ กิจกรรมเชิงเหตุและผล มีมนุษย์สัมพันธ์เพิ่มขึ้น มีทักษะด้านสังคมเพิ่มขึ้น และมีปัญหาด้านวินัยในห้องเรียนลดลง

บอแดน โจแอน และคณะ (Bogdan and other. 2001 : Web Site) ได้ทำการวิจัยการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยการสอนทักษะทางสังคม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาการใช้ทักษะทางสังคมในการส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียน เกรด 4 และ 5 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาเกรด 4 และ 5 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยใช้หลักสูตรทักษะทางสังคม ที่มีชื่อว่า “ 2 ชั้นตอน ในการป้องกันความรุนแรง” ในชั้นตอนที่ 1 ใช้การผสมผสานเนื้อหาสาระ และใช้กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน จัดกลุ่มผสมผสานกลุ่มละ 4-5 คน ให้ทำกิจกรรมร่วมกันจนเสร็จสิ้น ซึ่งจะมีการสอนและแนะนำทักษะทางสังคมในแต่ละสัปดาห์ ชั้นตอนที่ 2 จะมีการกำหนดเหตุการณ์เฉพาะเพื่อใช้กิจกรรมบทบาทสมมุติ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ในหลักสูตรซึ่งจะถูกถ่ายโอนไปเป็นการเรียนรู้ทักษะทางสังคม จุดมุ่งหมายของทักษะทางสังคมที่จัดขึ้น อยู่ที่การยอมรับตามกฎของชั้นเรียน การยอมรับฟังเมื่อมีผู้วิจารณ์ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มซึ่งข้อตกลงต่าง ๆ สามารถยืดหยุ่น หรือปรับเปลี่ยนได้ ตามความยินยอมของกลุ่ม นอกจากนี้ยังใช้การฝึกทักษะทางการฟังเพื่อเพิ่มพฤติกรรมสื่อสาร ภายในกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนผู้ร่วมการวิจัยมีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น เช่น การให้ความเคารพคนอื่น มีความร่วมมือกับคนอื่น และมีความรับผิดชอบในพฤติกรรมตนเอง เป็นต้น

ฮินแมน (Hinman. 2000 : Web Site) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และการเพิ่มความพึงพอใจของนักเรียน โดยวิธีการของโรงเรียนรามย์ (Ramay) มี

จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา การลดพฤติกรรมชอบแก้ตัวและพฤติกรรมแอบแฝงอื่น ๆ ของนักเรียน ระดับ 6 ถึง 8 ของ โรงเรียนรามย์ รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียน ระดับ 6 ถึง 8 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ ของ โรงเรียนรามย์ ซึ่งเป็น โรงเรียนขนาดกลาง โดยครูจะใช้เทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน ภายในชั้น ร่วมกับวิธีการ 1) การกำหนดตารางการทำงาน 2) การเรียนรู้แบบสำรวจ 3) การสอน เป็นทีม 4) โครงการอาจารย์ที่ปรึกษา 5) การฝึกอบรมภายใน 6) การใช้กิจกรรมนักเรียน ผล การศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น มีการลดพฤติกรรมชอบแก้ตัว และพฤติกรรมแอบแฝง ที่ไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ซึ่งประสิทธิผลดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับ ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันภายในชั้น และการสอนเป็นทีมของครู

จากการวิจัยของต่างประเทศที่กล่าวมา พบว่า นักเรียน ได้มีการพัฒนาทางด้านทักษะ ทางการพัฒนาความคิด ไปพร้อมกับการทำกิจกรรมมีความเข้าใจตามเหตุตามผล เคารพในสิทธิ ของผู้อื่น ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบในพฤติกรรมของตนเอง เกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้กิจกรรมต่าง ๆ ในการอบรมนักเรียนยังก่อให้เกิดทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้น สถิติวิทยานิพนธ์ในห้องเรียนลดลง